Poštnina plačana v gotovini.

Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1·—, na 16 straneh Din 2·—, mesečna naročnina Din 20·—, za tujino Din 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru.
Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 159 — Ljubljana, petek, dne 5. decembra 1930 — Leto I.

Pozdravljen naš novi ban dr. Drago Marušič!

Beograd, 4. decembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve ter na podlagi čl. 5 in 18 zakona o razdelitvi kraljevine Jugoslavije na upravna področja postavljen za bana Dravske banovine dr. Drago Marušič, odvetnik v Ljubljani in član vrhovnega zakonodajnega sveta.

Pozdravljamo imenovanje novega bana z največjim veseljem in zadoščenjem. Z veseljem, ker je dr. Marušič še iz predvojnih časov znan kot eden naših najbolj idealnih narodnih delavcev. Kjer je bilo treba zagrabiti za delo, tam je bil dr. Marušič sigurno poleg, kjer je bilo treba kaj žrtvovati, je bil dr. Marušič gotovo med prvimi in kjer je bilo treba vere in poguma, tam je bil zopet dr. Marušič vzgled drugim. Pri tem pa je njegov krasen značaj vedno omajal srca, da je že samo s svojo dobroto pridobival pristašev, ko je moral drugi še dolgo in naporno argumentirati.

Pozdravljamo novega bana tudi z zadoščenjem, kajti ž njim je imenovan mož, ki je vedno slovel po svoji nesebičnosti. — Nikdar ni tudi najmanjša senca padla na Marušičevo ime in če se je v povojni dobi še toliko ljudi spozabilo tudi do grde sebičnosti, je dr. Marušič vedno živel samo svojim idealom. Mož absolutno čistih rok, to je bil dr. Marušič vedno in zato je mogel tudi vedno odkrito povedati svoje mnenje. To je tudi storil in vsled tega smo ga še posebno veseli.

Dr. Marušič je še mlad in baš mladi ljudje spadajo na vodilna mesta v dobi, ko naj najobsežnejše jugoslovansko gibanje prerodi ves narod, da bo otresel s sebe zadnje ostanke nesvobodnih dni in da bo postal v resnici ponosen jugoslovanski državljan. Mladi in sposobni naprej, to je klic sedanje dobe in dosledno temu klicu je tudi imenovan dr. Marušič za bana.

Kajti tudi svojo sposobnost je dr. Marušič že večkrat dokazal. V katerokoli društvo je vstopil dr. Marušič, sigurno se je v njem takoj začelo še uspešnejše življenje. Ali je bilo to v akademičnih časih v Pragi, ali v prvih letih javnega življenja v Gorici, ali pozneje med našimi izseljenci v Ameriki, vedno se je izkazal dr. Marušič kot prvovrsten delavec. Ta njegova izredna sposobnost se je pokazala zlasti še v reparacijski komisiji. Kot generalni tajnik naše delegacije v reparacijski komisiji se je dr. Marušič izkazal v tako izredni meri, da je bila dostikrat njegova zasluga, da je naša država dobivala svoje reparacije tako v redu.

Vse svoje življenje je posvetil dr. Marušič svojemu narodu in zato je v njegovem imenovanju tudi poziv na vse slovenske inteligente, da v enotni meri delajo neumorno za svoj narod. Iz tega vzroka smo še posebej veseli novega bana, ker vemo, da se ž njim razvije v največji meri lepo jugoslovansko življenje med Slovenci.

Pozdravljen, iskreno pozdravljen naš novi ban dr. Drago Marušič!

*

Dr. Drago Marušič je bil rojen v Opatjem Selu na Goriškem. Gimnazijo je dovršil v Gorici, nakar je odšel v Prago, kjer je tudi promoviral. Že zgodaj se je udejstvoval v dijaškem življenju, zlasti pa v Pragi, kjer je bil duša vsega društvenega življenja v »Ilirije« in eden voditeljev praškega dijaštva. Po dovršitvi študij se je vrnil v Gorico in vstopil v odvetniško pisarno dr. Puca. V Gorici je dr. Marušič poživil vse društveno življenje in zlasti z vnemo deloval v Sokolu, čegar podstarosta je tudi bil. Zlasti intenzivno se je udejstvoval tudi na političnem polju in imel nešteto shodov in zborovanj, da je vedno bolj rasla nacionalna sila naših Goričanov. Takrat je vladalo na Goriškem najlepše složno delo, kakršnega Kranjska še do danes ni doživela.

Ko je izbruhnila vojna, je odšel dr. Marušič med prvimi na bojišče, bil v Galiciji ujet in se je nato med prvimi prijavil med srbske dobrovoljce. Prišel je v Solun ter se nato tudi udeležil onega strašnega pohoda skozi Albanijo. Po Albaniji je odšel v Švico, nato v Pariz in London, nakar ga je Jugoslovanski odbor poslal v Ameriko, da vodi propagando med ameriškimi izseljenci. Uspeh du. Marušiča je bil popolen in pridobil si je v tej meri simpatije ameriških Slovencev, da se ga ti še danes spominjajo z največjim spoštovanjem in ljubeznijo.

Iz Amerike se je vrnil dr. Marušič v Pariz, kjer je bil imenovan za generalnega tajnika naše delegacije pri reparacijski komisiji. Njegovo obsežno znanje jezikov (francoskega, italijanskega, nemškega, angleškega, ruskega, srbohrvatskega in češkega) mu je omogočilo, da je lahko govoril skoraj z vsakim članom komisije v njegovem rodnem jeziku. Pa tudi sicer je doživel dr. Marušič na tem mestu najlepše uspehe, toda njegovo srce ga je gnalo v domovino, ker je hotel med narodom delati za narod. Tako se je leta 1923. vrnil v domovino in se pridružil Samostojni kmetski stranki, ker je bilo tu po njegovem mnenju najlepše torišče za narodno delo. Kmet je sila naroda in tej sili je treba posvetiti največ pažnje.

Z vsem temperamentom se je udeležil volivnega boja in za zmago misli, ker sam je kandidiral le tam, kjer ni bilo upanja na uspeh, žrtvoval ves svoj prosti čas in tudi skoraj vse svoje prihranke.

S posebnim uspehom se je lotil tudi gospodarskega dela in tako v Zvezi slovenskih zadrug, kjer je član načelstva, ko v »Kmetskem hranilnem in posojilnem domu« (čegar načelnik je) ter »Ekonomu«, je povsodi z uspehom uveljavil svoje velike sposobnosti.

Sedaj, kot ban bo imel še več prilike, da posveti vse svoje veliko znanje svojemu narodu in zato čestitamo k njegovemu imenovanju tudi prebivalstvu Dravske banovine.

Izjava bana dr. Marušiča dopisniku »Jugoslovana«

Beograd, 4. decembra. I. Povodom imenovanja novega bana je vaš dopisnik posetil bana Dravske banovine dr. Drago Marušiča ter ga prosil za kratko izjavo. Novoimenovani ban dr. Drago Marušič ga je ljubeznivo sprejel in mu dal za »Jugoslovana« naslednjo izjavo:

«Zaupanje Nj. Vel. kralja me je postavilo na to odgovorno mesto. Skušal bom z vsemi močmi, da se izkažem vrednega tega zaupanega mi položaja; v polni meri se zavedam težke naloge in odgovornosti, katero prevzemam. V složnem delu za veliko jugoslovansko idejo, katera mora biti v smislu manifesta Nj. Vel. kralja od 6. januarja temelj vsakega državnega in narodnega dela, trdno računam na sodelovanje in podporo vse slovenske javnosti brez vsakršne razlike, da se bo razvoj Dravske banovine dvignil v kulturnem, gospodarskem in socijalnem pogledu, tako da postane Dravska banovina to, v kar je poklicana po svojem položaju — a v a n t g a r d a n a š e l j u b l j e n e J u g o s l a v i j e.

Nato se je vaš dopisnik po prijaznem pozdravu g. bana dr. Marušiča oprostil.

Zakon o kontroli meril za žlahtne kovine

Beograd, 4. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za trgovino in industrijo in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o vršitvi kontrole meril in žlahtnih kovin pri občih upravnih oblastvih.

Dovolitev polovične vožnje

Beograd, 4. decembra. AA. Minister prometa je odobril polovično vožnjo na državnih železnicah vsem udeležencem kongresa Zveze cijonistov v Jugoslaviji, ki bo 7. in 8. t. m. v Beogradu, v času od 4. do 11. t. m. in članom jugoslovanskega teozofskega društva v Zagrebu za kongres, ki bo od 5. do 8. t. m. v Zagrebu, v času od 4. do 9. t. m. Popust velja za vse vlake razen ekspresa.

Obsodbe radi umazanih afer na Madjarskem

Budimpešta, 4. decembra. n. V veliki vojaški dobavljalni aferi je bila danes razglašena razsodba. Razprava se je pričela 13. novembra, končala pa se je danes. Razprava se je vodila tajno, le razsodba je bila razglašena javno. — Vojno sodišče je sodilo samo vojaškim osebam. Obsojen je bil polkovnik Josip Takacz na 2 leti in 2 meseca težke ječe, ker je zakrivil 18 goljufij in oškodoval razne banke za 7 miljonov Din. Obsojen je bil tudi na degradacijo. Podpolkovnik Metz je bil obsojen na 1 leto težke ječe, kapetan Anton Heinz pa na 5 let težke ječe. Heinz je bil upravitelj skladišč. Slednjič je obsojen še neki podpolkovnik na en mesec zapora.

Nj. Vel. naš kralj izjema med vladarji

Laskavo poljsko priznanje kralju Aleksandru - »Ne vlada samo, temveč tudi upravlja« Vlada generala Petra Živkovića ni v nobenem pogledu diktatorska

Varšava, 4. decembra. AA. Gazeta Poljska priobčuje v včerajšnji številki članek pod naslovom »Kralj, ki upravlja«. List opisuje razvoj jugoslovanske vlade od prejšnjih časov do sedanjosti. Pravi, da je kralj Aleksander izjema med vladarji z ozirom na to, ker ne vlada samo, temveč tudi upravlja s tem, da jemlje nase osebno odgovornost pred svetom in zgodovino za usodo države, ki poveličuje svobodo že izza dobe prvega Karadjordje.

List pravi nadalje: »Proglasitev narodnega edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev dne 1. decembra 1918 je bilo dejanje največje zgodovinske važnosti. Ko je nato državna ureditev trpela zaradi motenj s strani raznih strankarskih oligarhij, je kralj Aleksander sklenil, da ukine parlamentarizem, odstrani centralizem in da državi novo ureditev. Sam je prevzel vso odgovornost, podredil sebi vlado generala Petra Živkovića, ki ni v nobenem pogledu diktatorska. Uvedel je v državi pravilne reforme. To reformacijsko delo se nadaljuje. Mednarodni položaj kraljevine Jugoslavije je najboljše opredeljen z besedami, ki jih je izrekel kralj Aleksander dopisniku pariškega »Journala«:

»Ostati hočem neomahljiv branitelj pogodb ter voditi politiko razuma in miru.«

Na te besede je lahko jugoslovanski narod ponosen. Značilne so za 12. obletnico državnega ujedinjenja.

Splošna razorožitvena konferenca v januarju

Pariz, 4. decembra. AA. »Petit Parisien« napoveduje v St. Sebastianu splošno razorožitveno konferenco, ki bo baje v januarju prihodnjega leta.

Angleži bodo reorganizirali kitajsko mornarico

London, 4. decembra. AA. V smislu mornariške pogodbe med Kitajsko in Veliko Britanijo odpotuje britska pomorksa misija na Kitajsko, kjer bo sodelovala s svojim svetom pri reorganizaciji in modernizaciji kitajskega pomorstva in kitajske mornarice. Vod a misije kapetan Brillie Grosman bo imel v kitajski mornarici čin komodorja.

Težka zmaga laburistov pri nadomestnih volitvah

London, 4. decembra. AA. Pri nadomestnih volitvah v Whitechapelu je bil izvoljen kandidat delavske stranke James Hall, ki je dobil 8544 glasov. Za liberalnega kandidata Barnetta Jannerja je glasovalo 7445 volilcev, za konservativnega kandidata Loela Guinessa pa 3735 volilcev. Komunisti so zbrali 2106 glasov.

Glasovi delavske stranke so padli nasproti zadnjim volitvam za 5000 glasov. Za približno toliko so narastli liberalni glasovi. Konservativci so pridobili 300 glasov. Pri zadnjih volitvah komunisti niso glasovali.

Vprašanje italijanskega posojila

Pariz, 4. decembra. n. »Petit Parisien» vztraja pri svoji trditvi da je Italija v Ameriki vodila pogajanja za veliko posojilo, ameriška vlada pa je zahtevala od ameriškega kapitala, da mora posojilo odkloniti. Zato so denarni zavodi zahtevali jako visoke obresti, tako da so se pogajanja nad tem razbila.

Režim srednje črte v Avstriji

Socijalni demokrat Eldersch predsednik parlamenta — »Konec vseh pučevskih načrtov« — Danes poda dr. Ender deklaracijo nove vlade

Danes poda dr. Ender vladno deklaracijo — Zadovoljstvo v javnosti — »Konec vseh pučevskih načrtov«

Dunaj, 4. decembra. d. Imenovanje novega kabineta dr. Enderja se je izvršilo danes dopoldne. Ob pol 12 so nove ministre zaprisegli. Nato se je vršila seja klubskih načelnikov, na kateri so razpravljali o volitvi predsednika parlamenta, kakor tudi o volitvah v glavni odbor in v druge odbore.

Glede osebe predsednika ni bil dosežen sporazum in je bila odločitev prepuščena parlamentu samemu. Zato je prišlo do bojnega glasovanja. Plenarna seja narodnega sveta je bila otvorjena ob tričetrt na2. Najprvo se je vršila volitev predsednika. Vršile so se trikrat volitve. Pri zadnji volitvi je dobil socijalni demokrat dr. Eldersch 80 glasov, krščansko socijalni kandidat dr. Ramek pa 73, skupaj je bilo oddanih 153 veljavnih glasov. *S tem je bil socijalni demokrat dr. Eldersch izvoljen za predsednika narodnega sveta.* Zanj so glasovali poleg socijalnih demokratov še Velenemci in pa dr. Schober, za krščansko socijalnega kandidata pa so glasovali Heimwehrovci, a Kmečka zveza je pri tem odločilnem glasovanju oddala prazne glasovnice. Za prvega podpredsednika je bil nato z 80 glasovi izvoljen krščanski socijalec dr. Ramek, za drugega podpredsednika pa s 111 glasovi dr. Straffner. Zanj so glasovali deloma tudi socijalni demokratje.

Sledile so nato volitve zapisnikarjev, glavnega odbora in drugih odborov. Seja je v glavnem potekla mirno. Nova vlada se je te seje že udeležila. Na jutrišnji seji bo novi zvezni kancelar dr. Ender razvil svoj program. Kakor poroča »Das Weltblatt«, bo dr. Ender v svoji vladni izjavi poudaril predvsem gospodarsko stališče kabineta in gospodarske naloge parlamenta ter bo apeliral na poslance, naj se kljub vsem strankarsko-političnim nasprotstvom skupaj posvete delu za obvladanje gospodarskih nalog. Na koncu seje je bil poslancu dr. Seiplu dovoljen 4-tedenski odmor, da se odpočije. Po seji se je glavni odbor narodnega sveta konstituiral in izvolil dr. Eldersch za načelnika.

Dunaj, 4. decembra. d. Vtis, ki ga je napravila nova vlada, je v splošnem ugoden. Kabinet se predstavlja kot povsem meščanski in tudi kot povsem demokratičen. »Arbeiter Zeitung« piše med drugim: »Če hočemo o novi vladi reči kaj dobrega, potem ne moremo govoriti o tem, kdo sedi v njej, temveč o tem, koga ni v njej. Manjkajo torej predvsem heimwehrovci. *Pred nekaj tedni je Starhemberg razglasil, da notranjega ministrstva, ki ga je zasedel za Heimwehre, ne bo dal več iz rok. Sedaj so mu pa to ministrstvo vendarle iztrgali.* On in Hueber izstopata, z njima pa gresta tudi dr. Seipel in dr. Schmitz. Dr. Seipel je dal objaviti, da bi vstopil v novo vlado samo tedaj, če bi bila sprejeta tudi Heimwehr. On noče drugače vladati kakor s fašisti.«

»Der Tag« pravi: *»Nova vlada pomeni konec vseh pučevskih načrtov«.* »Wiener Neueste Nachrichten« konstatirajo, *da se je s spremembo vlade spremenil tudi sistem.* »Extra Blatt« poudarja zmago demokracije. »Neue Freie Presse« označuje Endrovo vlado kot zmago zmernosti. »Neues Wiener Tagblatt« pravi, da je zmagala pamet. »Reichspost« obžaluje izstop Heimwehrov in se zahvaljuje Vaugoinu za njegove uspehe v stari vladi.

Praga, 4. decembra. d. K sestavi nove avstrijske vlade piše »Prager Tagblatt« med drugim: »Osoba dr. Enderja, ki se mu je pridružil kot najmarkantnejši član vlade dr. Schober, *jamči za režim srednje črte.* Vse govori sedaj za razčiščenje razmer v Avstriji.

———

Zagrebški seljački zbor

V nedeljo se vrši v Zagrebu velikansko zborovanje jugoslovanskih kmetov. Kakor poročajo zagrebški listi, se je že dosedaj prijavilo nad 100.000 udeležencev, pri čemur niso kmetje iz zagrebške okolice niti všteti. Nedeljsko zborovanje bo zato največje zborovanje, kar jih je sploh kdaj bilo na jugoslovanskem jugu in že vsled tega bo to zborovanje ena najmogočnejših manifestacij.

Še neprimerno večji pomen pa bo imel zagrebški seljaški zbor vsled svoje vsebine. Kajti vseh teh 100.000 jugoslovanskih kmetov se zbere v Zagrebu, da manifestira za jugoslovansko misel, za kralja in za 6. januar. Od nekdaj je bila sila našega naroda v kmetskem ljudstvu. Vsa naša inteligenca, vsi naši veliki umetniki in znanstveniki, vsi naši voditelji so izšli iz kmečke hiše. Kmečka hiša je bila tista trdnjava, kjer je našla nacijonalna zavest svoje zadnje pribežališče. Ko so bila ponemčena že vsa mesta, so še na vasi bile ohranjene vse sile slovenstva in samo par isker je bilo treba in mesto za mestom je odvrglo raz sebe ponemčeno lice in se pridružilo nacijonalnemu pokretu.

Ni pa bila dežela samo čuvarica naše nacijonalne sile, temveč tudi moralne sile našega naroda. Žalostna resnica je, da sta komaj dve generaciji vzdržali v novem mestnem ozračju in če ne bi dežela dajala vedno novih moči, če ne bi dobivala mesta vedno novega soka iz dežele, bi propadlo vse naše nacijonalno in gospodarsko življenje. Dajala pa je dežela v mesta svoje najboljše moči in zato je bil kmetski dotok v mesta tem dragocenejši in tem plodnejši.

Tako dokazuje kmet tudi s svojim dotokom v mesta, da je dejansko on tista sila, ki drži pokonci vse naše narodno življenje. Zato pa je tudi manifestacija našega kmeta za jugoslovansko misel bolj pomembna ko vsaka druga manifestacija. Kadar kmet manifestira, takrat manifestira narod.

Najdragocenejši pomen zagrebškega kmetskega zbora pa je v tem, ker je izšla inicijativa za zbor iz vrst bivših pristašev seljačke stranke. Nobena druga stranka ni tako celotno predstavljala Hrvatov, ko seljačka stranka. Če torej pristaši prirede največjo od dosedanjih manifestacij za jugoslovansko misel, potem mora tudi njen nasprotnik priznati, da ni nobenega dvoma o tem, da so Hrvati za kralja in jugoslovanstvo. Prav tako pa bo nedeljsko zborovanje tudi nedvomen dokaz, da je tudi hrvatski kmet za 6. januar in sedanjo vlado. Ta manifestacija za 6. januar pa je tem pomembnejša, ker je bil baš hrvatski kmet tisti, ki s je včasih najbolj udeleževal strankarskega življenja.

Dobro in koristno je, da se zbero jugoslovanski kmetje v tako velikem številu na svoje zborovanje, kajti s tem bodo dali svojemu nastopu tudi oni povdarek, ki mor. prinesti našemu kmetu šele pravo korist. Žalostna resnica je namreč ta, da se je teoretično vedno priznavalo našemu kmetu, da je steber države, da pa so zlasti meščansko stranke na ta steber silno rade pozabile. In danes, ko je brez krivde našega kmeta nastopila težka gospodarska kriza, je tem bolj potrebno, da se kmetski glas krepko sliši, ker se mora v interesu splošnega gospodarstva rešiti gospodarska kriza tako, da ne bo preveč trpel kmetski interes.

Sploh je največje državne važnosti, da vlada med pripadniki poedinih stanov največja solidarnost, ker le združeni in složni morejo napredovati stanovi. Vsak stan se mora boriti za svoje pravice, kajti če sam ne bo spoštoval svojih pravic, potem jih tudi drugi ne bodo. Med vsemi stanovi pa mora zopet vladati ona vzajemnost, da ne skuša en stan obvladati drugega, kajti vsi stanovi so potrebni in zato se šele s sporazumom med stanovi pride do splošnega narodnega napredka. Naloga strank je bila, da ta sporazum ustvarijo, toda kakor celo vrsto drugih nalog, so naše stranke zanemarile tudi to svojo najvažnejšo nalogo. Po likvidaciji strank pa je prešla ta naloga združitve stanov k skupnemu sodelovanju na jugoslovansko misel in na gibanje, ki ima uveljaviti jugoslovansko misel.

Z zagrebškim zborom pa se pričenja dejansko ta naloga tudi izvrševati, kajti v Zagrebu zbrani stotisoči kmetov so vsi pristaši jugoslovanske misli in zato je dana ona podlaga, ki je potrebna za sodelovanje stanov. Zato pa zagrebški zbor ni le nacijonalnega pomena, temveč tudi največjega pomena za državo in vse naše gospodarstvo. Zato pa tudi želimo, da se Slovenci udeleže tega zborovanja v največjem številu in tudi pri tej priliki znova dokažejo svojo zavednost.

Neuspeh italijanske vzhodne politike

Trozveza Italija — Grčija — Turčija je šla po vodi — Nevarnost nadaljevanja starih avstrijskih metod na Balkanu

Pariz, 4. decembra. Živahna diplomatska aktivnost, ki jo razvija v zadnjem času Rim, je še vedno predmet napete pozornosti tukajšnjih političnih krogov in javnega mnenja sploh. Cilj italijanske diplomacije je bil, **da bi ustvarila blok vzhodnih držav, ki naj bi obsegal Grčijo, Turčijo in Italijo, eventuelno tudi Bolgarijo in Madjarsko.** Sodelovanje teh držav pod enotnim vodstvom fašistovske diplomacije naj bi tvorilo podlago za uspešno ekspanzijo Italije na obalah vzhodnega dela Sredozemskega morja. Na drugi strani bi tvoril ta blok grupacijo držav, ki bi bila naperjena proti Jugoslaviji v obliki obroča, katerega bi Rim stiskal ali odpuščal po svoji volji, kakor bi pač smatral za potrebno.

Listi danes ugotavljajo, da se je ta načrt popolnoma izjalovil. Dopolnitev grško-turške pogodbe v trajno pogodbo med Grčijo, Turčijo in Italijo se je izkazala za neizvedljivo. Rim si zastonj prizadeva, da bi prepričal javnost, da je pomirjenje med Grčijo in Turško njegovo delo, ki bi ga mogla fašistovska diplomacija obračati in izkoriščati po svoji volji. Čedalje bolj jasno postaja marveč, da je sprava med Atenami in Ankaro predvsem delo g. Venizelosa in plod njegove osebne zamisli. Po izmenjavi prebivalstva so pač odpadli oni zgodovinski razlogi, ki so Grčijo in Turčijo nepremostljivo razdvajali. Po odpravi vzrokov vekovnega spora je pomirjenje med obema narodoma le logična posledica novonastalega položaja.

Pariz, 4. decembra. Današnji »Temps« objavlja daljše poročilo svojega rimskega poročevalca, ki se bavi z vprašanjem, ali je nedavni obisk turškega zunanjega ministra v Rimu v zvezi z načrtom za sklenitev trajnega sporazuma med Grčijo, Turško in Italijo, h kateremu bi pristopili tudi Bolgarija in Madjarska. Tako ga je vsaj zamislila Italija, **da bi si ustvarila izdatno sredstvo za izvajanje pritiska na Beograd.**

Dopisnik ugotavlja, da je po podpisu grško-turške pogodbe sicer podan pogoj za tako razširjenje pakta, **da pa se more že sedaj reči, da ne bo do tega nikdar prišlo.** Izjave turškega zunanega ministra Ruždi beja so v tem pogledu popolnoma jasne. Rekel je, da to vprašanje sploh ne obstoja več, kajti pravzaprav je bilo že rešeno z ločenimi pogodbami, ki so znane. **O kaki enotni pogodbi med vsemi tremi državami ne more biti govora.**

Glede vesti, da je bil obisk Ruždi beja v Rimu v zvezi s propagando za revizijo mirovnih pogodb, katero naj bi izdatno podprla tudi Turčija, je izjavil Ruždi bej »Tempsovemu« dopisniku, da je Turčija glede tega vprašanja popolnoma ravnodušna in da sploh noče vedeti zanje. Ankara — je rekel Ruždi bej dobesedno — hoče delati politiko reda in ne politike antagonizmov.

Kar se tiče cilja njegovega obiska v Sofiji, je izjavil Ruždi bej, da stoji Turčija na stališču, da je neodvisna Bolgarija neobhoden činitelj za ohranitev miru na Balkanu. Na drugi strani pa Turčija tudi prav toplo pozdravlja razvoj dobrih odnošajev med sovjetsko Rusijo in Italijo.

»Tempsov« dopisnik pripominja k temu stališču, da je zanimivo, da sta v najboljših odnošajih s sovjetsko Rusijo ravno oni dve državi, ki sta doma najneizprosnejši napram komunistični stranki in komunizmu sploh. Iz tega je dovoljen zaključek, kot je izjavil neki turški novinar, da morajo one države, ki bi hotele vzdrževati dobre odnošaje s sovjetsko Rusijo, najprej popolnoma iztrebiti komunizem v lastni hiši.

Pariz, 4. decembra. Auguste Gauvain objavlja v »Journal des Débats« članek, v katerem naglaša, da so pogodbe, kakršne se sklepajo med posameznimi balkanskimi državami, popolnoma v skladu s splošno mirovno politiko, ki jo zasleduje balkanska konferenca. **Potrebno je le, da se druge države ne vtičejo v balkanske zadeve z namenom, da onemogočijo sporazum tudi med Jugoslavijo in Bolgarijo in da ovirajo splošni sporazum med vsemi balkanskimi narodi. Ako bi ne bilo teh spletk od zunaj, bi se Balkanci gotovo sporazumeli.** Nekoč je Avstro-Ogrska preprečila carinsko unijo med Srbijo in Bolgarijo in ovirala tudi sklenitev navadne trgovinske pogodbe. **Propadla je kot žrtev svojih manevrov in zvijač. To dejstvo je take narave, da bi moralo dati misliti oni državi, ki bi morda želela nadaljevati tako neprijetno tradicijo.**

Fašistovska »OVRA« po zgledu boljševiške GPU

Poseben oddelek rimske policijske direkcije — »Krivci se morajo iztakniti še preden kaj zagrešijo«

Rim, 4. decembra. Politične aretacije je fašistovski tisk doslej le deloma registriral in ni beležil in komentiral vsake racije, ki jo je uprizorila fašistovka politična oblast med inteligenco in delavstvom, pa tudi med trgovci in industrijci. Do tega so ga pripravljali politični motivi, ker ni bilo mogoče priznavati spričo fraze, da je ves narod fašističen, delovanja protifašistovskih elementov. Sedaj pa je začel fašistovski tisk brez obotavljanja napovedovati in poročati o aretacijah in represivnih merah fašistovskega režima proti vsem onim neljubim elementom, ki delujejo proti režimu in fašizmu.

Tako je fašistovski tisk danes pozdravil akcijo posebnega političnega *oddelka generalne direkcije za javno varnost pr notranjem ministrstvu, ki deluje pod imenom »Ovra« na sličen način, kakor v sovjetski Rusiji znana GPU.* Zmagoslavno poročajo listi, da je tej organizaciji doslej uspelo odkriti tri zarotniške organizacije, ki so se pripravljale na nove protirežimske zločine in atentate.

»Tribuna« pozdravlja nove represivne mere in trdi, da fašistovski režim ne sme več s samo strpljivostjo nastopati, marveč mora odločno kaznovati vse one, ki se mu protivijo. Organizacija »Ovra« ima nalogo, da odločno nastopi in prepreči vsako zaroto, še preden dovede do protirežimskih dejanj. Medtem ko nastopa policija v demokratsko-liberalnih državah šele tedaj, ko se kaj zgodi, *ima fašistovska državna policija nalogo, da iztakne krivce, še preden so si nakopali krivdo.*

»Lavoro Fascista« pravi, da je bilo dosedanje postopanje fašistovskega režima in njegovih varnostnih oblasti neumestno in celo opasno, pa da je fašistovski režim dobro storil, da je začel v kali pobijati vse protifašistovske zarotnike, saj je njegova neizpodbitna pravica, da se brani, pa čeprav z nasiljem. Vsi poskusi sabotaže morajo končati brezuspešno, ker je absurdno samo misliti, da bi se mogla vrniti Italija nazaj. Zato ves italijanski narod ne more drugače nego da odobrava represivno akcijo fašistovskega režima proti ostankom starega sveta in starega mišljenja. Nastopil je čas, da fašistovski režim zatre na ozemlju italijanske države vse protirežimske agitatorje in domišljave intelektualce.

Otvoritev trgovskega muzeja v Beogradu

Minister Juraj Demetrović o nalogah in važnosti nove ustanove

Beograd, 4. decembra. AA. O priliki ustanovitve trgovskega muzeja je dal minister za trgovino in industrijo g. Juraj Demetrovič novinarjem to-le izjavo:

Trgovski muzej, ki ga danes otvarjamo, je ustanovilo ministrstvo za trgovino in industrijo s sodelovanjem odseka za zunanjo trgovino in Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, ter služi izvedbi načrtov kraljevske vlade glede pospeševanja trgovine, zlasti z inozemskimi tržišči. V tej smeri ima muzej dve nalogi.

Prva naloga mu je, **da bo stalna razstava naše poljedelske in druge gospodarske delavnosti.** Muzej mora v tem pogledu dajati tujcem v okviru naših kulturnih, socijalnih in zdravstvenih razmer sliko našega gospodarstva v vseh panogah, za katere se inozemci zanimajo. V to svrho se bo muzej trudil, da bo po določenem sistemu dajal pravo sliko trgovine in industrije ter obrtništva.

Druga velika naloga muzeja je **zbiranje in obdelovanje podatkov za uradno udeležbo naše države na mednarodnih razstavah in vzorčnih sejmih, ki so se dozdaj pokazali kot najuspešnejša sredstva za propagando ugleda naše države v tujini.**

Muzej bo urejal tudi razstave trgovskih vzorcev v tujih mestih pri naših konzularnih in drugih zastopstvih v tujini in tako pospeševal izvoz onih predmetov, ki se v nekaterih mestih že izvažajo, ter utiral pot izvozu tistim predmetom, ki se tja še ne izvažajo in ki jim pot še ni utrta.

S temi svojimi nalogami bo trgovski muzej **trajna vez med našimi proizvajalci in tujimi konsumenti v tesnem sodelovanju z Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine** in po navodilih, ki jih bo dobival od ministrstva za trgovino in industrijo. Toda, moram dodati, muzej bo mogel popolnoma in z uspehom delovati samo tedaj, če bo za svoje delo zainteresiral tudi naše gospodarske kroge. Zato priporočam našim gospodarskim krogom, da čim tesneje sodelujejo v svojem lastnem interesu s tem muzejem.

Beograd, 4. decembra. AA. Danes ob 11. dopoldne je otvoril minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrović novi trgovski muzej. Otvoritvi je prisostvovalo razen gospodarstvenikov tudi mnogo drugih odličnih oseb. Upravnik muzeja Jaša Grgašević je vodil obiskovalce po muzeju in jim tolmačil njega ureditev. Vsi prisotni so bili ugodno iznenadeni nad okusno ureditvijo razstavljenih predmetov, to je vseh vrst naših proizvodov, grafikonov, reliefnih map in železniških zvez.

Sklicanje poljskega parlamenta

Varšava, 4. decembra. AA. Pat poroča: Predsednik poljske republike je podpisal ukaz, ki ž njim sklicuje poljski sejm, poljski senat in gorenješlezijski sejm k prvemu zasedanju na dan 9. t. m.

Avtomobil povozil fašistovskega prvaka

Milan, 4. decembra. n. Znani reški fašist Host Venturi, ki je bil do pred kratkim tajnik fašistične stranke na Reki, se je predsnočnjim pri neki avtomobilski vožnji ponesrečil. Ko je prihajal iz hotela, je hotel vstopiti v avtomobil. Tu je z nasprotne strani privozil drug avtomobil, ki je Venturija prevrnil na tla ter ga težko ranil na kolenih in na glavi. Prepeljan je bil v bolnico, kjer ostane najmanj mesec dni.

Poguba motorne ladje

St. John, 4. decembra. AA. Tu vlada obča bojazen, da je pri potopljenju motorne ladje »Lenton« v vodah Nove Škotske utonilo osem ljudi. Eno truplo so že našli.

Nj. Vel. kraljica in Nj. Vis. kneginja Olga na slavi Materinskega udruženja

Beograd, 4. novembra. l. Današnjo slavo v domu materinskega udruženja sta posetili Nj. Vel. kraljica in Nj. Vis. kneginja Olga. S tem visokim posetom je materinsko udruženje, ki že 26 let vrši svojo humano in plemenito nalogo, zabeležilo v svoje anale pomemben datum.

Dopoldne ob 11. so sprejele članice udruženja s predsednico go. Zorko Vlajić in podpredsednico go. Julko Bajloni Nj. Vel. kraljico Marijo in Nj. Vil. kneginjo Olgo pred vhodom materinskega udruženja. Ga. Vlajić je izročila Nj. Vel. kraljici krasen šopek belih nageljev, prav tako kneginji Olgi. Nato sta odšli Nj. Vel. kraljica in Nj. Vis. kneginja Olga v slavnostno dvorano, kjer se je takoj za tem pričel cerkveni obred. V dvorani so ju sprejeli vsi prisotni z velikim navdušenjem. Predsednika vlade je zastopal vrhovni inspektor Dunjić. Med drugimi odličnimi gosti so bili češkoslovaški poslanik dr. Flieder s soprogo, soproga avstrijskega poslanikaClöniesa, švicarski odpravnik poslov g. Steiner s soprogo ter mnogi drugi. Cerkveni obred je opravil prota g. Peter Milojević, ki je nato imel kratek govor, v katerem se je obračal na visoke goste in članice udruženja ter poudarjal koristno in humano delovanje materinskega udruženja in končno izrazil željo, naj da Bog požrtvovalnim ženam v bodočnosti moči, da bodo mogle uspešno nadaljevati svoje plemenite naloge. Sledilo je sekanje kolača, ki ga je presekala Nj. Vel. kraljica skupno s predsednico. Nato sta si Nj. Vel. kraljica in Nj. Vis. kneginja Olga ogledali ves dom in se zelo interesirali za deco, ki se vzgaja v tem domu. Zdravnik dr. Ružičić je odgovarjal Nj. Vel. kraljici na vsa stavljena vprašanja o zdravstvenem stanju in napredku dece. Nj. Vel. kraljica Marija in Nj. Vis. kneginja Olga sta zapustili dom v spremstvu dvornih dam ge. Šverljuge in ge. Lozanić.

Predsednik Fidaca v avdijenci pri Nj. Vel. kralju

Beograd, 4. decembra. l. Danes ob 18. uri je Nj. Vel. kralj sprejel v avdijenco predsednika Udruženja rezervnih oficirjev in bojevnikov in obenem predsednika Fidaca g. Milana Radosavljevića. V razgovoru z g. Radosavljevićem se je kralj zelo zanimal za resolucije, ki jih je sprejel zadnji kongres Fidaca v Washingtonu in v katerih si je stavil nalogo da bo branil svetovni mir in mirovne pogodbe. Nj. Vel. kralj se je zanimal tudi za bodoče delovanje Fidaca. Gosp. Radosavljević je informiral Nj. Vel. kralja o gradnji doma bojevnikov v Beogradu, ki bo meseca novembra prihodnjega leta dograjen, o gradnji spomenikov padlim vojakom na novih pokopališčih v Beogradu in Parizu, kakor tudi o spomeniku pokojnega Reisa, ki ga bodo odkrili prihodnje leto v Topčideru.

Odlikovanja

Beograd, 4. decembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so na predlog ministra za finance odlikovani z redom Jugoslovanske krone:

IV. stopnje **dr. Ivan Slokar**, direktor Zadružne gospodarske banke v Ljubljani,

V. stopnje **Avgust Tosti**, ravnatelj Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani, **Hanuš Krofta**, direktor Ljubljanske kreditne banke, **dr. J. Krsnik**, ravnatelj Kmečke posojilnice ljubljanske okolice, in **Marij Dobrila**, glavni tajnik ljubljanske borze.

Odpust iz državne službe

Beograd, 4. decembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bila na predlog ministra prosvete in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta odpuščena iz državne službe ga. Marta Pospešila, članica državne opere v Zagrebu.

Večeslav Vilder kaznovan s 14 dnevi zapora

Beograd, 4. decembra. AA. O priliki preiskave, vodene proti Begoviću in tovarišem v Osijeku zaradi dejanj, kaznjivih po zakonu o zaščiti države, sta bila zaslišana tudi Večeslav Vilder in ga. Vilderjeva. Iz izpovedb vseh osumljenih in same ge. Vilderjeve je ugotovljeno, da je Večeslav Vilder bil v zvezi z omenjenimi osebami. Ta zveza je bila take prirode, da je bilo treba Vilderja poklicati na odgovornost v smislu obstoječih zakonov. Za zdaj je bil policijsko kaznovan s 14 dnevi zapora, kraj bivanja pa mu je bil določen v Belem Polju. Ga. Vilderjeva je bila samo zaslišana, proti njej ni potrebno nikako postopanje.

Revolverski atentat na predsednika španske vlade

Madrid, 4. decembra. AA. Ko je snoči predsednik ministrskega sveta Berenguer hotel stopiti v ministrsko palačo, je novinar Lliso oddal nanj več strelov iz revolverja, ki pa so zgrešili cilj. Berenguerjev brat je atentatorja razorožil. Pri zaslišanju je Lliso izjavil, da je hotel s svojim činom samo protestirati proti sedanji vladi. Predsednik vlade ne pripisuje atentatu nobenega pomena, ker g. za čin neuravnovešenega poedinca.

Letalo padlo v morje

Rim, 4. decembra. AA. Letalo Edwardsa in Spoonerjeva je snoči padlo v Tirensko morje blizu Kalabrijske obale. Letalca so rešili.

Eksplozija municije povzročila 36 žrtev

Rio de Janeiro, 4. decembra. AA. Skladišče municije, ki so jo za revolucije zmetali na kup v Portonovu (Dacunha), je eksplodiralo, pri čemer je našlo smrt 36 ljudi.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 4. decembra. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: V nižavah tuintam nagnenje k megli, sicer pa skrajja malo spremembe

„Dumping“

»Dumping« — to je pojem, ki dovoljuje nešteto definicij, ustaljen pojem, če se teorija drži ustaljenih premis, vsestransko raztegljiva kategorija, če ekonomist teoretik premise preizkuša, cela znanstvena panoga zanj, če si ogleda ta način trgovanja z raznih strani ali v perspektivi bodočnosti, glede na njegov smisel in nameravan učinek, vsekakor v praksi težko ugotovljivo, na tisoče načinov izvedljivo, sistematično racijonalizirano trgovanje, kjer se ozko stika politika z ekonomiko, ter postane ekonomika čist odmev politične misli.

»Dumping« je postal v odnošajih Zapada k sovjetom izraz razpoloženja, geslo samoobrambe in pojmovni stržen politično-ideološke tvorbe.

Rusija je bila več ko 10 let skoraj izključena z mednarodnega trga, ki se je med tem boril s težavami novo nastalega povojnega političnogospodarskega stanja in šele tekom let pognal korenine in otipal novo bazo, je proučil spoznal in se pripravil, da prične organizirano likvidirati nedostatke in se urediti. Zemlja sovjetov je ta leta dobesedno lovila sapo, boreč se v svoji notranjosti za najbolj primitiven obstanek. Organizirano ali elementarno — sovjeti so obstali; ob uvedbi nove ekonomične politike (NEP 1921) na vročično državno telo stavljene pijavke so sesale »hudo kri« in vrnile organizmu sposobnost normalnega samopresnavljanja, odstranivši nevarnost zastrupljenja z »vojnim komunizmom« in hitrega smrtnega konca. Še predno pa si je bolnik popolnoma opomogel in je bil komaj sposoben, da v počasnem koraku nadaljuje običajno pot, ga je komunistična vlada brutalno pognala v galop petiletke (XV. kongres l. 1928.).

Petiletka pomeni konec čistega »nega«, konec rekonstruktivne dobe in začetek nastopa. Petletni načrt je višek organizacijske misli, računajoč z vsemi podrobnostmi, taječ v sebi nebroj kali še nepoznanih razvojnih procesov, ki pa prezira do skrajnosti osebno vrednost človeka, mehanizirajoč tudi njegovo miselnost. Meja tega razvoja ni začrtana, tudi ne predvidena; načrt sam pa pomeni »začetek planiranja«, kakor je to rekel Stalin, to je: daje možnost vedno spreminjati ga, upoštevajoč sproti nove elementarne procese, ki so končni svrhi petiletke lahko koristni ali pa nevarni. Petiletka, to je — življenje v kletki, življenje, ki nalaga posamezniku nepopisne žrtve brez jamstva za uspeh. Petiletka, to je frontalni pohod naroda po širini skozi sotesko obubožanja.

En način žrtvovanja ljudstva je tudi zunanja trgovina in sicer neposredno pri prodaji žita, ali pa posredno pri potrati ogromnega truda v proizvodstvu lesa za izvoz. Res je, da sovjeti za pribavljeno dobro valuto kupujejo proizvode težke industrije, stroje za nove tovarne. V neobhodnosti nabave strojev je tudi njihov zagovor, oziroma zanikanje dumpinga, češ da ta pojem za sovjetsko enonomiko sploh ni uporabljiv, ker pri sovjetih delujejo druge, od kapitalističnih bistveno različne ekonomske kategorije, kapaciteto trga pa omejuje le produkcija, ne pa potreba. Sovjetska teorija nadaljuje naprej, da njena ekonomika ne pozna cene produkcije v običajnem smislu zapada, ker je opredelitev stroškov tam le metoda obračuna porabe materijala in delovne moči, ne pozna pa sovjetska produkcija dobička.

Precej zavito, zelo aprioristično, v realnosti neutemeljeno sovjetsko teoretiziranje o nepotrebnosti dobička in na podlagi teh sofizmov odstranjena jasnost računov res preprečujejo zanesljiv vpogled, kdaj sovjeti izvajajo dumping.

Neizpodbitno pa je, daje dobičkanosnost pod jetij izpodrinila kot raison d' être nujna potreba, iz katere se je nujno razvijala potreba po priklopitvi delavca k podjetju, torej sicer moderno, genetično višje, pa kljub temu navadno — tlačanstvo, ki dovoljuje vladi prijemati človeka z »ježevo rokavico«.

To je pa tisto, kar je zapadnjaku zoprno in zanj nemogoče, vsled česar je nekaj resnice na tem, da je vsako sovjetsko trgovanje z Zapadom dumping, to je bojno trgovanje na račun povišanja cen na domačem trgu, vsekakor na račun izsiljevanja neprimernega truda, kar je isto neglede na različnost teorij.

Naredba komisarijata dela od 11. oktobra je **prisilno delo tudi formalno uveljavila.** Po domače povedano se je riziko dumpinga, za katerega v »buržuaznih« državah nosi nevarnost kapital in šele posredno, eventuelno potom nekake prevalitve delo, oziroma delavci, — v sovjetskem sistemu nezastrto, brez olajšav in omilitve prenesel neposredno na delavstvo in ker tam res ni mogoče ugotoviti pravo tržno ceno blaga, je učinek zakritega razmetavanja blaga odrinjen k osnovnemu členu proizvodne verige, k delavcu in kmetu v obliki neznosnih zahtev na njegov trud. Te zahteve so od dne do dne večje in po teh zahtevah in bremenih lahko presojamo in imenujemo trgovanje z imenom, ki ga zasluži.

Sovjetski izvoz se je začel razvijati v pospešenem tempu ravno med gospodarsko depresijo na zapadu. Jasno, da to ni brez motivov na političnem polju. Pri slabosti, kolebljivosti in nezanesljivosti zapadnih tržišč, je sovjetski eksport hitro učinkoval. To je odnošaje še poslabšalo in je »sovjetski dumping« postal tudi deviza samoobrambe, bojno geslo. Besede Litvinova, da ni mogoče govoriti o ruskem dumpingu, ker ruski eksport ne doseza niti predvojne višine, so vpričo prej opisane gospodarske strukture v Rusiji in spričo novih povojnih relacij med posameznimi zapadnimi državami — le prazna fraza, zgrajena na starih merilih, ki so za sedanji položaj neuporabljiva. Logično igračkanje z besedo »dumping« ne pove nič, dovoljuje le raztegnjene debate za diplomatičnimi mizami na sholastični podlagi.

Pojem »dumping« je v sovjetskem eksportu dobil novo vsebino, veliko globlji pomen in predstavlja v struji sovjetske ekonomike neprimerno težje breme za sovjetskega državljana, ko pa običajni kapitalistični dumping, naj bo odkrit ali prikrit potom carine, premij ali povračil davčnih dajatev.

Sovjetski dumping je rezanje v živo meso brez vsake narkoze. Odtod nemara podzavestno tak odpor zapadne družabnosti, četudi odštejemo prav lahko možno izkoriščanje evropskih kapitalističnih koncernov tega psihološko umljivega odpora v svrho zavarovanja svojega dejanskega, le ozkemu krogu koristnega tržnega monopola.

Borba, ki zdajpazdaj dobi obliko običajnega kapitalističnega dvoboja, je globljega izvora in ji daje impulz instinktivni odpor Evropejca proti napadu na osebno svobodo, v znamenju katere se je razvijala vsa dosedanja civilizacija. Cela vrsta odredb proti sovjetskemu dumpingu nosi pečat navadne kapitalistične borbe in se te mere izvajajo samo, da se zavar. razni zainteresirani krogi. Ni pa načeta načelna borba in je vse sklicevanje na etični odnošaj k delu kljub resničnosti dejstev le maska za prikrivanje trgovskih interesov, ki se od socijalno-etičnih načel včasih kaj radi oddaljujejo.

Dokaz, da sedanji način borbe kaj malo zaleže, nudi Amerika, ki je po enem tednu prepovedi uvažanja ruskega blaga prepoved preklicala, in Anglija, kjer si je Rusija kljub široki ogorčenosti parlamentarcev z lahkoto zagotovila monopol na lesnem trgu.

Neprikrito ironijo je zaslediti v izjavi Sokolnikova v »Manchester Guardianu«, da morajo zapadne države pomisliti, da bodo z utesnitvijo ruskega eksporta utesnile tudi ruski import, kar za njihove industrije ni priporočljivo.

Toliko samozavesti ob odmevanju državnih zbornic od protestov proti dumpingu kaže, da se sovjeti dobro zavedajo, da so vsi ti protesti le izraz ozkih interesov, da pa proti njihovemu vplivu na tržiščih še nihče ni nastopil jasno in načeloma.

Veličastna proslava 1. decembra v Franciji

Posebnost jugoslovanske kolonije v bivši Loreni, sedanjem francoskem departementu Moselle, je neverjetna razkropljenost posameznih naših naselbin. Saj jih šteje samo zapadna lorenska grupa s središčem v Aumetzu nekaj nad **osemdeset,** večinoma neznatno majhnih. Zato pa so lahko tudi naši izseljenci tem bolj ponosni na zadnjo nedeljsko proslavo v Merlebachu.

Organizirala so proslavo naša narodna društva: Jugoslovanska kolonija sekcija Moselle, jugoslovanska podporna društva svete Barbare v Merlebachu, L' Hopitalu in Creutzwaldu in Slovenska delavska društva v Aumetzu, Audun le Tiche in Boulange.

Prireditev je bila mišljena in izvršena v velikem obsegu s poudarkom vseslovanskega in francosko-jugoslovanskega zbližanja in je potekla ob obilni udeležbi naših slovanskih bratov Čehov in Poljakov in odličnih zastopnikov francoskega naroda, med katerimi moramo posebej omeniti zastopnika francoske vlade gospoda podprefekta v Forbach I. Junga, nadalje krajevnega mera g. Colsona, glavnega inženirja g. Arguilleres, glavnega inženirja za rudnike družbe Sarre et Moselle g. De Vernejoul, šefa eksploatacije v Aumetzu g. L. Boreux in aumeškega rudniškega uradnika g. Richterja. Zadržanega gospoda poslanika in ministra Spalajkovića je zastopal šef prosvetnega oddelka našega poslaništva v Parizu g. dr. Arnavtović. Nadalje je poslalo poslaništvo kot svoje zastopnike poslaniškega tajnika g. Nikolića in izseljeniškega komisarja g. Poljaka, dočim je zastopal g. Miljuš osrednji odbor Jugoslovanske kolonije v Parizu. Razume se, da sta bila navzoča oba naša slovenska župnika v Loreni g. Anton Hafner in g. Jos. Kastelic.

Dočim so prevzela društva merlebaške skupine zunanjo organizacijo proslave, ki se jim je izborno posrečila, je prevzela aumeška skupina popoldansko slavnostno akademijo, ki je goste v vseh točkah naravnost presenetila in navdušila, tako, da bi bilo težko dati prednost njihovemu mešanemu ali moškemu zboru ali igralcem Miklove zale ali tamburašem ali kupletistom. Njihova disciplinirana je napravila na vse najlepši vtis. Gostje iz Pariza so zagotovili, da bodo pripravili agilnemu društvu še tekom letošnje sezije gostovanje v Parizu, dočim mu je izročil predsednik merlebaške Barbare g. Matko Mlekuš v imenu pripravljalnega odbora prelep šopek in ganjen poljubil njihovega predsednika g. Franceta Hrena.

Najlepše

Miklavževo darilce

za otroke je lepa aluminijasta kuhinjska garnitura, ali vedrica za pesek, lopatica itd., katero dobite v bogati izberi pri tvrdki

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35.

Oglejte si zalogo in izložbe!

Zborovanje Društva gozdnih posestnikov

Dne 22. novembra so zborovali v hotelu »Union« v Ljubljani gozdni posestniki Dravske banovine, ki so bili doslej organizirani v Lesnem agrarju Slovenije. Zborovanje je otvoril društveni predsednik g. Dolenc Fran, lesni industrijalec iz Škofje Loke, vodil pa je zborovanje podpredsednik dr. Lovrenčič.

Sklenilo se je društvo postaviti na najširšo podlago, tako da bi moglo pod svoje okrilje zbrati res vse gozdne posestnike, neoziraje se na površino gozdne posesti, pa tudi prijatelje gozda sploh.

Letošnja gozdarsko-lovska razstava je v zares živi obliki občinstvu pokazala, kako neizmerno važno vlogo igra baš gozdarstvo v našem narodnem gospodarstvu, saj tvorijo gozdovi naše banovine 48% produktivne zemlje. Zato je neobhodno potrebno, da se vodi pri nas previdna gozdarsko-pravna politika in da se gozd ne ropa, marveč uživa s pametjo in previdarkom.

Društvo se bo odslej imenovalo Društvo gozdnih posestnikov in bo zastopalo nastopna načela, ki so izražena v § 2. društvenih pravil:

a) da bodi zasebna lastnina, osobito pa gozdna, **praviloma nedotakljiva;**

b) da zahteva racijonelno gozdarstvo zasebno pobudo, marljivost in odgovornost;

c) da se dá v Sloveniji premoženje, ki ga predstavljajo gozdovi in ž njimi tesno spojena visoko razvita lesna industrija, narodu ohraniti le, če se pridružijo zadosti močne gospodarske enote.

Zato si stavlja društvo za svojo nalogo: Ščititi zasebno gozdno posest in ž njo združeno lesno industrijo ter pospeševati racijonalizacijo gozdarstva.

To svojo nalogo hoče društvo doseči:

a) s predavanji, učnimi tečaji in razstavami;

b) s strokovnimi publikacijami in članki;

c) z organizacijo gospodarskega kredita in lesne industrije na zasebni, zadružni ali drugi pridobitni podlagi;

d) s pospeševanjem umnega izkoriščanja gozdov in smotrenega pogozdovanja;

e) končno s podpiranjem vzornih gozdarskih naprav, kakor so: gozdni vrtovi, drevesnice, nasadi, semenske postaje, sploh vse naprave, ki se tičejo vzgoje, predelave, podelave in spravila lesa, s posebnim ozirom tudi na manjšo gozdno posest.

Glede članstva je bilo sklenjeno sledeče:

§ 3. Članstvo. Član društva more postati vsakdo, ki je polnoleten in ga odbor spreime. Prijavo je podati pismeno. O sprejemu odloča odbor z dvetretjinsko večino. Odklonjeni se sme pritožiti v 3 dneh po tem, ko je bil o odklonitvi obveščen, na občni zbor; prav tako se sme vsak član v enakem roku pritožiti na občni zbor proti sprejemnemu sklepu odbora. Taka pritožba ima odločilno moč.

Nadalje je bilo sklenjeno, da se članarina določi na 5 Din na leto, tako da jo lahko vsak, tudi najmanjši posestnik, utrpi. Kdor na novo pristopi k društvu, plača tudi 5 Din pristopnine.

Kakor je že gori navedeno, se hoče baviti društvo tudi s strokovnimi publikacijami in s pospeševanjem umnega izkoriščanja gozdov in smotrenega pogozdovanja. Stroški, ki bodo s tem nastali, se bodo krili s posebnimi prispevki, ki jih bodo plačevali člani po sledečih stopnjah:

Od člana, ki nima nič lastne gozdne posesti, se pobira samo članarina v znesku 5 Din, prav tako od gozdnih posestnikov do 20 ha. Posestniki od 20 ha do 500 ha bodo plačali po 50 par na 1 ha; od 500 ha do 1000 ha po 1 Din na 1 ha, nad 1000 ha pa po posebnem dogovoru z odborom.

Razpravljalo se je potem o novem gozdnem zakonu od 21. decembra 1929 in njegovih pravilnikih. Sumarično poročilo v tem predmetu je podal g. Lenarčič Josip, povdarjajoč, da zakon v celotni svoji konstrukciji kaže, da so sodelovali pri njem možje, ki poznajo gozdarske prilike cele naše države, ki gozd ljubijo in ga zato tudi primerno ščitijo. Govorilo se je tudi o načinu pobiranja banovinske takse na sečnjo gozdov. Pobiranje te takse, kakor ga predpisuje § 12. b. u. dto. 30. marca 1930., bo treba vsekakor preurediti. Na to so sledile volitve in so bili soglasno izvoljeni nastopni funkcijonarji:

predsednikom Dolenc Fran, Škofja Loka, podpredsednikom dr. Lovrenčič Ivan, Ljubljana, blagajnikom Bahovec Ivan, Ljubljana, tajnikom ing. Rudež Anton ml., Ribnica.

Naloga, ki si jo je stavilo društvo, je gotovo hvaležna, kajti od dne do dne raste pomen racijonalnega gozdarstva, ki se ga bodo morali, hočeš nočeš, oprijeti tudi naši manjši posestniki pod geslom: Naši gozdovi — naše branilnice!

Kdor hoče k društvu pristopiti, naj se prijavi na naslov: Društvo gozdnih posestnikov v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 12.

Iz Kranjske gore

Pomladanske cvetke — Nerazumljivo družabno mrtvilo — Kriza

Da tudi v našem visokoležečem kraju odlaša zima s svojim prihodom, vam v dokaz prilagam nekaj pomladanskih cvetk, zlasti zaspančka (Gentiana verna) v tem času še nikoli nisem opazil, letos pa izvablja izredno toplo solnce cvet za cvetom na dan. Toplomer kaže sem in tja do 25° C na solncu.

Družabno življenje v Kranjski gori po zimi in po leti popolnoma počiva. Sem in tja kakšna prireditev Kat. Prosvet. Društva, to je vse. Drugače se pa nihče ne zmeni ne za narodne praznike, niti za kako drugo proslavo, zlasti naše učiteljstvo je v tem pogledu popolnoma pasivno. Včasih je bil učitelj duša vsega kulturnega in družabnega življenja v občini, dasiravno je životaril s siromašnimi prejemki, danes je pa ta idealizem docela prenehal. Pa vsaj je bilo menda pri starih Izraelcih isto.

Naš cerkveni pevski zbor bo nam podal v nedeljo in ponedeljek opereto »Darinko«, za kar vlada splošno zanimanje.

Župan Lavtižar organizira streljačko družino in je že sklican občni zbor za 14. t. m. Upajmo, da bo korporacija prospevala in da ne bo ubrala iste poti, po kateri je odšlo pri nas že nebroj društev — v razpust.

Denarna kriza se močno opaža tudi v našem kraju Lesna industrija počiva, živina nima nikake cene, davčna bremena so velika, zaslužka nikjer. Poznalo se bo pomanjkanje denarja zlasti v tujskoprometnem oziru, ker bodo zaostale pomladi vsa zidarska dela in se bo moral opustiti marsikateri projekt novih zgradb.

Agitirajte za Jugoslovana!

Kultura

Manenov koncert

V sredo dne 3. t. m. je priredil koncert v dvorani hotela Union španski vijolinist Juan Manen. Pri klavirju je bil Walter Fischer. Spored je vseboval Beethovenovo sonato v A-duru (Kreutzerjevo), Schubertovo »Čebelico« ter v Manenovi priredbi Paganinijev koncert v h-molu in Gluckov »Balet lento« iz opere Orfej in Euridika, naposled pa dvoje njegovih skladb, balado op. 20 in Iberški ples. Izven sporeda smo slišali še enkrat »Čebelico«, Khumanovo »Sanjarijo« in še en komad, verjetno španskega izvora.

Manen ima virtuozno tehniko desne roke. Leva mi pri nekaterih vzporednih oktavah in pri kromatiki glisandnega značaja ni tako ugajala. (Naj mi oni, ki so bili vseskoz zadovoljni, to ugotovitev oproste. Mislim, da moram jemati za virtouza svetovnega slovesa vsaj tako strogo merilo, kakor sem ga vzel pri oceni koncerta našega violinista Ruplja.) V Beethovenovi sonati in v Paganinijevem koncertu me ni ogrel, tudi publika je bila dokaj rezervirana. Mogoče sta pa Beethoven in Paganini res že v preveliki časovni razdalji od nas. Lep uspeh je dosegel z manjšimi skladbami v drugem delu sporeda. Spremljevalec pri klavirju je imel očividno zelo slab dan, oz večer. Preveč mi je v spominu koncert Ruplja in Lipovška, da bi se mogel za Manenovega navdušiti. Sam spored ni bil kdovekako srečno izbran. Kot komponist se nam je umetnik predstavil dokaj srečno, nekako v Albenizovi bližini. Poset koncerta je bil zelo zadovoljiv. Slavko Osterc.

———

Novemberski Ljubljanski zvon, ki je izšel z majhno zamudo, prinaša pretežno znanstveno vsebino: univ. prof. dr. Milan Vidmar objavlja razpravo o enem osrednjih problemov sodobnosti in filozofije, o relativitetni teoriji, Joso Jurković zaključuje svojo študijo o preaktualnem vprašanju zaščite narodnih manjšin, Jože Rus piše o tipu slovenskega mesta na pomolu. Književnost zastopa v tem zvezku poleg nadaljevanja Jarčevega romana Novo mesto samo še Ferdo Kozak, ki je prispeval tri kratke, tanko občutene Pesmi v prozi. Anton Ocvirk pričenja s svojim referatom o gledališki sezoni. Med književnimi poročili je pač najzanimivejše izčrpno poročilo Juša Kozaka o Kolarjevih Preporodovcih, v katero je pisec nasul polno dobrih osebnih spominov in tako izvajanja Kolarjeve knjige, ki predstavlja tehten dokument naše nedavne narodne zgodovine, v marsičem izpopolnil in popravil. Pero Pajk piše o Razpravah Znanstvenega društva, A. Debeljak poroča o Milačićevi disertaciji Bulzacov teater, B. Borko o Mauroisjevem Byronu, Marij Kogoj o koncertih, B. B. o tridesetletnici Nietzschejeve smrti.

Literarni večer. PEN-klub, slovenski center Ljubljana, sekcija mladi PEN, priredi v četrtek, dne 11. decembra ob 8. zvečer, v zeleni dvorani hotela Union literarni večer, na katerem bodo štirje mladi književniki čitali svoje stvari: France Vodnik (esej), Anton Ocvirk (pesmi), Mile Klopčič (pesmi in recitacijski zbor) in L. Mrzel-Frigid (proza). Ker je to prva prireditev te vrste v letošnji sezoni, bo med občinstvom gotovo vzbudila mnogo zanimanja.

Naše gledališče v zagrebških listih. Za Morgenblattom, ki že dalj časa prinaša stalna poročila o Narodnem gledališču v Ljubljani, so z letošnjo sezono tudi Novosti pričele s stalnim poročanjem o vseh ljubljanskih dramskih in opernih premijerah. Poročila za Novosti piše prof. L. Žimbrek.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek, 5. decembra: Zaprto.

Sobota, 6. decembra: »Gospa ministrica«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 7. decembra ob 15. uri: »Peterčkove poslednje sanje«, prva Miklavževa prireditev. Izven. Znižane cene. — Ob 20. uri: »Mladoletje«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek, 5. decembra: Zaprto.

Sobota, 6. decembra: »La Mascotte.« Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 7. decembra ob 15. uri: »Madame Butterfly«. Gostuje ga. Zlata Gjungjenac-Gavella. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob 20. uri: »Rigoletto«. Gostuje gospa Oberwalder in g. Josip Rijavec. Izv.

Ponedeljek, 8. decembra: »Knez Igor«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Torek, 9. decembra: Zaprto.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Petek, 5. decembra: Zaprto.

Sobota, 6. decembra ob 20. uri: »Prodana nevesta«. Premijera.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Torek, 9. decembra ob 20. uri: »Sveti plamen«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Dnevne vesti

— **»Službeni list kraljevske banske uprave Dravske banovine«** št. 42 z dne 5. decembra 1930 ima sledečo vsebino: Zakon o konvenciji o izvestnih vprašanjih civilnega postopka in zasebnega prava, ki je bila sklenjena v Beogradu dne 11. novembra 1929 med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Ogrsko. — Pravilnik o prehrani gojencev v državnih zavodih za prisilno vzgajanje otrok. — Dopolnitev pravilnika o polaganju državnega strokovnega izpita iz poljedelske stroke. — Razne objave iz »Službenih novin«.

— **Posebni vlaki v Zagreb.** Na veliko kmetsko zborovanje, ki se bo vršilo v Zagrebu na Jelačićevem trgu 8. decembra t. l., bodo vozili v nedeljo 7. decembra poleg pojačenih rednih vlakov tudi 3 posebni vlaki. Iz Ljubljane odpelje posebni vlak ob 21. uri 18 minut ter pride v Zagreb ob 1. uri zjutraj. Vozovi bodo kurjeni, v katerih bodo potniki v Zagrebu na postaji Sava lahko do zjutraj spali. Iz Maribora odpelje vlak ob 22. uri 30 minut ter pride v Zagreb ob 3. uri zjutraj. Iz Novega mesta odpelje posebni vlak preko Karlovca od 22. uri ter pride v Zagreb ob 4. uri zjutraj. Ker bo na redne vlake velik pritisk od povsod, priporoča direkcija, da se udeleženci poslužijo čimveč posebnih vlakov. Jutri bomo objavili podroben razpored posebnih vlakov na zborovanje v Zagreb.

— **Prijava ustanov.** Kr. banska uprava je z razpisom z dne 14. novembra 1930, IV. No. 20.466, odredila: Po § 27 zakona o ustanovah (zadužbinah), objavljenega v »Službenih novinah« z dne 11. julija 1930, št. 155/XVIII/338, »Službeni list« kralj. banske uprave z dne 2. oktobra 1930, kos 28, se morajo vse ustanove, ki že obstojajo v trenutku, ko je bil ta zakon objavljen, prijaviti v roku 6 mesecev pristojni ustanovni oblasti radi vpisa v ustanovni (zadužbinski) register, katerega ustroj in upravljanje bo predpisal minister za prosveto s posebnim pravilnikom. Uprave ustanov naj prijavijo ustanove banski upravi do 11. januarja 1931.

— **Promocija.** Na univerzi v Parizu je promoviral za doktorja prava g. Aleksij Baebler iz Ljubljane. — Profesorski izpit je položil na ljubljanski univerzi g. Milan Fabjančič. — Za doktorja prava je promoviral na zagrebški univerzi g. Božidar Černej, sin srezkega šolskega nadzornika v p. Vsem čestitamo!

— **Osebne vesti.** Za voj. atašeja v Pešti je imenovan topniški polkovnik za generalštabne posle Miodrag Damjanović. — Izpit so napravili: za čin aktivnega nižjega voj.-tehničnega uradnika 4. razr. tehnik Osvald Šmid-Lukič; za akt. višjega voj. kapelnika IV. razr. nižji voj. kapelnik I. razr. Ferdo Herzog; za čin akt. veterinarskega kap. II. razr.. veter. poročnik dr. Dane Novak; za voj. pisarja IV. razr. voj. pisar Božo Modrič in za čin rezervnega sanitetnega podporočnika kaplar-dijak dr. Vatroslav Kolman. — Odlikovana orožnika. S kolajno za voj. vrline sta odlikovana orožniška kaplarja Franc Šnuderl in Franc Meglič. Obenem sta oproščena plačanja takse. — Napredovanja v vojski. Napredovali so med drugimi v čin podporočnika naslednji naredniki-vodniki in sicer v pehoti: Mirko Mašnič, Miroslav Kangrga, Branko Vila, Bartol Karuza, Marko Šantel, Janez Grandovec, Peter Hrast, Ivan Korenta, Branislav Šepšinec, Martin Tonkovič, Josip Brenholc in Milenko Subak; v topništvu: Albin Cizelj, Ivan Ermenc, Jožef Bajuk, Ivan Ožbalt in Stanislav Čeh; v inženjerski stroki: Alojz Rauhekar, Alojz Kranjc, Ivan Kavčič, Milan Poh in Ivan Usmiani; v zrakoplovstvu: Nikolaj Strugar, Slavko Ožbalt, Alojz Stebernjak in Ladislav Štrus ter za zdravniškega pomočnika IV. razr. narednik Rudolf Semrekar.

— **Selitev zagrebške bolnice.** V sredo so se začela prva dela za preselitev naprav in bolnikov iz Zakladne bolnice na Jelačićevem trgu v nova poslopja pri Sv. Duhu. Najprej so začeli prenašati bolniške naprave.

— **Tajništvo centralnega Mlek. društva** prične z današnjim dnem poslovati v prostorih Kmetijske družbe, Turjaški trg št. 3. Tajništvo vodi I. Benko,, dosedaj strokovni učitelj banovinske mlekarske šole v Škofji Loki.

— **Trgovine na praznik Marijinega spočetja** 8. decembra 1930 smejo biti v zmislu čl. 34 naredbe o odpiranju in zapiranju odprte od 8. do 12. ure dopoldne. — Načelstvo Gremija trgovcev v Ljubljani.

— **Savez telovadnih učiteljev bo imel občni** zbor 8. decembra t. l. ob 8. uri dopoldne v Beogradu v dvorani III. m. gimnazije. Udeležencem je dovoljen tridnevni dopust.

— **Razpis službenih mest.** Kr. banska uprava Dravske banovine razpisuje eno mesto tehničnega zvaničnika-dnevničarja kot rečnega mojstra za reko Savo s sedežem v Krškem; dve mesti tehničnih služiteljev-dnevničarjev kot rečnih čuvajev na Savi in Dravi ter dve mesti tehničnih služiteljev-dnevničarjev kot šoferjev za motorne cestne valjarje. Prošnje vložiti do 31. decembra t. l. pri banski upravi.

— **Organizacija analfabetskih tečajev.** Da se otvori čimveč analfabetskih tečajev, katerih posečanje je na podlagi čl. 153. zak. o nar. šolah obvezno za vse osebe do 25. leta, ki niso posečale ljudskih šol, in da se bodo mogle učiteljem izplačati nagrade, je minister prosvete sklenil, da se bodo v to svrho uporabili krediti, ki jih imajo v svojih proračunih v ta namen posamezne banske uprave. Zato je minister za prosveto poslal okrožnico vsem banskim upravam, ki v njej zahteva, naj obveste oddelek za ljudsko prosveto o višini kreditov, ki jih imajo v svojih proračunih za take tečaje v tem letu.

— **Planinci!** Valvazorjeva koča pod Stolom (1 in pol ure hoda od postaje Žirovnica), ki je celo zimo oskrbovana, je na novo preurejena. V vseh sobah so nove peči, z drvami je pa tudi dobro preskrbljena. Kočo oskrbuje dobro znana ga. Minka Krč, večletna oskrbnica Češke koče. Po zimi je zlasti prikladna za smučarje, ker je dober teren v bližini koče in pod Bevšico.

— **Obleke in klobuke kemično čisti, barva in plisira tovarna Jos. Reich.** 6603

— **Volna, bombaž, nogavice in pletenine** v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 166

— **110-letni starec.** V vasi Drelj v peškem srezu prebiva neki starec, ki ima 110 let. To pa še ni najčudovitejše, kajti nad sto let starih ljudi je pri nas razmeroma dosti, temveč to, da ima 14-letnega sina.

— **Nestalo dekle.** V Beogradu je zagonetno nestala neka Matilda Osterman. Bila je uslužbena v neki trgovini in je odšla z izgovorom, da mora nekaj nakupiti za mater.

— **Usoda izgubljenca.** V Beogradu je stal te dni pred sodniki neki Blagoje Milošević, ki je umoril svojega očeta Živana. Njegova mati je služila pri Živanu, ki je bil bogat posestnik. Z njim je zanosila. Živan jo je zapodil od hiše. Blagoja je rodila kot žena nekega seljaka. Revica je kmalu nato umrla, očim je pa otroka pognal čez prag. Prosjačil je okoli, dokler ni prišel v vas, kjer je prebival njegov oče Ta ga seveda ni hotel pripoznati za svojega in ga je zapodil. Blagoje se je pa maščeval in očeta ubil s sekiro. Sodniki so uvideli, da ni normalen in so ga poslali na opazovalnico.

— **Obsojen bivši župan.** Bivši župan občine Mali Požarevac je bil v Beogradu obsojen na 2 leti ječe zaradi poneverbe in utaje.

— **Zaznava močnega potresa v daljavi.** Potresomer zavoda za meteorologijo in geodinamiko na univerzi v Ljubljani je beležil 3. decembra močan potres v razdalji 8890 km s početkom ob 20. uri 3 min. in 10 sek. Trajal je nad eno uro.

— **Sneg.** V sredo je zapadel po dežju sneg v Valjevu in okolici. Na polju ga je do 10 cm. Snežilo je tudi v Kruševcu. Vrhovi Kopaonika in Jestrebca so pobeljeni. Sneg je zapadel tudi v Čačku in okolici.

— **Vreme.** Največja relativna vlaga je znašala včeraj 95% v Zagrebu in v Beogradu. Najmanjša 57% je pa v Splitu. Mirno je bilo samo v Sarajevu, sicer so pihali večinoma severni vetrovi. Oblačnost je bila največja (10) v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Beogradu, Kumboru in Splitu. Najmanjša (3) je bila na Visu. Deževalo je pa v Mariboru, Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Skoplju, Kumboru. Največ padavin (29 mm) je bilo v Kumboru, najmanj pa v Beogradu in Mariboru (0·7 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 4·6, najnižja pa 3 stopinje C. V Beogradu je kazal termometer zjutraj 1 stopinjo, v Skoplju pa 3 stopinje pod ničlo.

Ljubljana

Petek 5. decembra 1930, Saba. Pravoslavni: 22. decembra, Sava.

Nočno službo imata lekarni **Trnkoczy** na Mestnem trgu in **Ramor** na Miklošičevi cesti.

*

■ **Josip Rijavec, gost v naši operi.** V nedeljo 7. t. m. zvečer ima naša opera zopet odličnega gosta. Gostuje brez dvoma eden najodličnejših naših umetnikov, g. Josip Rijavec, tenorist opere v Berlinu. Poje vlogo Vojvode v Verdijevem »Rigolettu«. Poleg njega gostuje v vlogi Gilde prvikrat na našem odru ga. **Oberwalderjeva,** ki je doma v Domžalah in je do sedaj gostovala na raznih odrih v Nemčiji in Češkoslovaški. Vlogo Rigoletta bo pel pri nedeljski predstavi g. Robert Primožič.

■ **Jubilej v drami.** V pondeljek 8. t. m. bo praznoval »Naš gospod župnik« jubilej svoje 25. vprizoritve. Predstava bo ob sodelovanju muzike dravske divizije pod vodstvom dr. Čerina, posebno živahna in animirana. Vzlic temu bodo ostale znižane cene.

■ **Premijera drame Maksima Gorkega »Na dnu«** bo v nedeljo 7. decembra ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice.

MIKLAVŽEV VEČER
„LJUBLJANSKEGA SOKOLA“
v Narodnem domu
v petek, dne 5. XII. ob 17. uri za deco
v soboto, dne 6. XII. ob 20. uri za odrasle
Sprejemanje daril v petek in v soboto celi dan v društveni pisarni v Narodnem domu

Miklavž na TABORU
petek 5. decembra ob 1/2 16. za mladino, ob 20. za odrasle s plesom
862

■ **Faustovo pogubljenje.** Dramatična legenda za solo, zbor in veliki orkester. Tak je naslov velikemu in prekrasnemu delu, ki ga je naštudiral ravnatelj Mirko Polič s 4 solisti, pevskim zborom Glasbene Matice ljubljanske in pomnoženim opernim orkestrom. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

■ **Miklavževanje Sokola I na Taboru** se vrši v petek, in sicer za otroke popoldne točno ob pol 4. uri, za odrasle pa zvečer ob 8. uri s plesom. Darila se oddajajo v spodnjem prostoru poleg kopališča — vhod nasproti vojašnice.

■ **Sokol II v Ljubljani priredi Miklavžev večer** v nedeljo 7. decembra v telovadnici na realki ob 16. uri popoldne za deco in naraščaj, ob 18. pa za ostalo članstvo. Darila sprejemajo istotam v nedeljo dopoldne.

■ **Danes pri Ražmu sveže morske ribe.**

■ **Društvo Soča** opozarja svoje člane in prijatelje, da se vrši v soboto 6. t. m. v salonu pri Levu predavanje dr. Pavla Pestotnika o moralni koristi sokolovanja v službi naroda. Pred tem bo proslava narodnega ujedinjenja s slavnostnim nagovorom dr. Puca. Sočani in prijatelji, vabljeni ste, da se polnoštevilno udeležite te proslave in lepega sokolskega predavanja. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstop vsem prost.

■ **Nesreče in nezgode.** Včeraj so prepeljali v bolnico 31letnega delavca Franca Drakslerja iz Mavčič pri Kranju. Dnes dopoldne mu je radi neprevidnosti strl stroj dva prsta na levi roki. — 21letni hlapec Anton Mali iz Golnika je danes dopoldne v hlevu našel patrono. Bil je sila radoveden in je v neprevidnosti začel razkopavati patrono, ki je eksplodirala. Dobil je močno krvaveče poškodbe na levi roki, ki pa k sreči niso preveč težke.

■ **Iz kriminalnega predala.** Kriminalna kronika ne beleži danes večjih tatvin. Na policiji je bilo prijavljenih več slučajev pijanosti, prestopkov proti avtopredpisom in cestno-policijskega reda. — Tesarskemu pomočniku Josipu Marnu iz Tomačevega je bilo v noči od 1. na 2. t. m. iz skladišča lesa tvrdke Oražem v Pokopališki ulici ukradeno iz zaprte shrambe razno tesarsko orodje. Marn trpi škode 260 Din. — Posestniku Martinu Capudru iz Sp. Kosez pri Kamniku je bil v Kopitarjevi ulici ukraden površnik, vreden 158 Din. Neznanec je izvršil tatvino med časom, ko je Capuder raznašal po hišah mleko.

Maribor

m **Seja mestnega občinskega sveta.** V četrtek 11. t. m. ob 18. uri bo v mestni posvetovalnici 8. redna seja mestnega občinskega sveta z dnevnim redom: Poročilo predsedstva, predlogi in vprašanja ter poročila odsekov.

m **Občni zbor mariborske Prosvetne zveze.** K zadnjemu občnemu zboru tukajšnje Prosvetne zveze smo naprošeni, da objavimo, da ni potekel v taki harmoniji, kakor bi se po prvih poročilih utegnilo sklepati. Med navzočimi so bila mnenja zelo deljena zato ljubljanski odposlanec tudi sploh ni govoril. Fantje in mlajši duhovniki niso kazali nikakršnega zanimanja za neaktualne govore, ki niso dali nobenih novih smernic za bodoče delo in so izzveneli le v polemiko. V napeto ozračje je vrgel iskro g. Stabej, ki je v ostrih besedah ožigosal sedanje delo. Navzoči so po večini sprejeli njegova izvajanja z velikim odobravanjem. Videlo se je, da so ljudje siti prosvete, ki je v službi politike. Kmečki fantje so posebno zamerili odboru, da nobeden izmed odbornikov ni šel med ljudstvo. Ostre besede pa so padle tudi na račun fantovskih krožkov in »Našega doma«, izrazitega glasila Cirilove tiskarne. Da bi pomirili duhove, so vzeli v odbor tudi dva izrazita mladina g. Stabeja in g. prof. Šedivega.

m **Miklavževe prireditve.** V petek 5. t. m. ob 17. uri bo v dvorani pivovarne »Union« Miklavžev večer za deco, katerega priredi Slovensko žensko društvo. Istega dne zvečer priredi ob 20. uri svoj Miklavžev večer I. SSSK Maribor v kazinski dvorani na Slomškovem trgu. V soboto 6. so Miklavževe prireditve: Sokola I. (Magdalena) v telovadnici podčastniške šole v kadetnici, in sicer za deco ob 16. uri, za odrasle pa ob 20. uri; darila naj se oddajo pri straži za prvo od 15. do 16. ure, za drugo pa od 19. do 20. ure; Turističnega kluba »Triglav« v Narodnem domu ob 20. uri; Sokola v Studencih v Sokolskem domu ob 20. uri; darila se sprejemajo do 20. ure. V nedeljo sta pa dve prireditvi Sokola v Rušah v tamkajšnjem Sokolskem domu; za deco ob 16. uri, za ostale ob 20. uri. — V ponedeljek 8. t. m. ob 16. uri bo v veliki dvorani Narodnega doma še zadnja prireditev Miklavževega večera. Priredi jo društvo »Jadran« s primerno otroško igro.

m **Smrti.** Pretekli teden so v Mariboru umrli: Anica Kovačičeva, hčerka delavca, stara 2 meseca; Erika Divjakova, stara 4 mesece; Ivana Fischerjeva, zasebnica, 70 let; Marija Štefančičeva, učenka, 9 let; Franjo Majcen, ekonom, 49 let; Frančiška Vogelnikova, žena financarja, 57 let; Josipina Piničeva, viničarka, 81 let; Alojzij Karmel, železničar, 53 let; Edvar Kvas, brusač, 25 let; Ivan Vuk, železničar, 66 let; Marija Ternovškova, hči posestnika, 5 let; Marija Lorberjeva, soproga nadučitelja, 50 let; Hedvika Pezdičkova, hči krojača, 10 mesecev; Roman Brichta, strojevodja v p., 69 let; Franc Urbančič, veleposestnik, 67 let; Jakob Polak, mizar, 63 let; Franc Dečman, kaznilniški paznik, 64 let; Josip Gruber, uradnik, 26 let; Ivan Rozman, železničar v p., 71 let; Friderik Wiedemann, zasebnik, 69 let; Alojzij Dvořak, sodar, 50 let; Ivan Zelzer, izvošček, 45 let, in Karel Prinčič, gostilničar, 54 let star. N. p. v m.!

m **Ljudsko gibanje v Mariboru.** V mesecu novembru je bilo v stolni fari rojenih 35 dečkov in 19 deklic, v frančiškanski 6 dečkov in 7 deklic, v magdalenski 12 dečkov in 15 deklic, v evangeljski pa 2 dečka in 1 deklica, skupaj 97 otrok. — Umrlo je v stolni fari 6 moških in 11 žensk, v frančiškanski 8 moških in 2 ženski, v magdalenski 21 moških in 12 žensk, v evangeljski 1 moški in 2 ženski, v pravoslavni pa 1 moški, skupaj 64 oseb. Porok je bilo v stolni fari 6, v frančiškanski 21, v magdalenski 20 in v evangelijski 1, skupaj 48. Razlika med smrtmi in rojstvi izkazuje 33 oseb prirastka.

m **Trenchcoati, usnjeni jopiči, zimski plašči, Hubertus-plašči, snežni čevlji in snežni škornji, galoše, čez 300 vrst krzna, kakor tudi vso manufakturno blago na obrose, L. Ornik, Maribor, Koroška 9.** 852

m **Slab plen.** Redovnik dr. Aljančič je v sredo zvečer najel brezposelnega natakarja Josipa G., da bi mu nesel kovčeg k vlaku na glavni kolodvor. Pred kolodvorom pa je možak v temi izginil. Pozno v noč se je pa zopet javil v samostanu s kovčegom, ki pa je bil razbit in odprt. V zagovor je izjavil, da so ga pri kolodvoru neznanci napadli in mu vzeli kovčeg ter mu ga vrnili šele, ko so videli, da so v njem le knjige. Seveda mu tega niso verjeli. Aretiran je bil in bo romal na sodišče.

Celje

* **Izkopavanje grobnic celjskih grofov** v Marijini cerkvi. G. Marolt je mnenja, da je odkrita grobnica bila samo zasilna grobnica, kamor so ob barokizaciji cerkve prenesli kosti ali pa so to storili leta 1813. Na vsak način pa je precej verjetno, da izvira vrhnja plast najdenih krst od celjskih grofov. Po Celjski kroniki je grobnica pod glavnim oltarjem, ki pa je bil tedaj pomaknjen nekaj metrov proti vzhodu. Zato bodo iskali to grobnico v kleti poslopja starega okrožnega sodišča. Neokusna in malo duhovita je opazka »Jutra« o našem prvem poročilu, katerega ta list seveda ta dan ni imel. Kdor je to naše poročilo čital, je gotovo takoj uvidel, da gre za tiskovno pomoto, ki je ob stavljenju napravila iz dveh vrst eno vrsto. Naše poročilo je hotelo povedati, da je upravičena domneva, da glave za glavnim oltarjem niso pristne. To trditev so izrazili zgodovinarji že pred vojno, ko na izkopavanje še ni nihče mislil. Da se take pomote pri stavljenju lahko dogajajo, vedo tudi v uredništvu »Jutra«.

* **Slavnostno akademijo** priredi Dijaška Marijina kongregacija v ponedeljek 8. t. m. ob 15·30 v dvorani Ljudske posojilnice.

* **Osebna vest.** Sekundarij celjski javne bolnice gospod dr. Kolšek Davorin je prevzel ordinacijo po pokojnem okrožnem zdravniku v Velenju dr. Žiževku Branku.

* **Smrtna kosa.** V javni bolnici je včeraj umrl 51letni občinski sluga iz Vojnika g. Žerovnik Friderik. Pokojni je bil brat g. sedlarskega mojstra Žerovnika na Kralja Petra cesti. Preostalim naše sožalje!

* **Trgovina Meini saprta.** Znana trgovina Meini na Kralja Petra cesti je od srede že zaprta. Lepak na vratih naznanja, da ostane trgovina radi stavke nameščencev in delavcev zaprto, dokler se ne uredi kolektivna pogodba z njimi.

* **Požar v Polulah.** V sredo zvečer ob 18.30 je začela goreti zidanica posestnika Božiča Martina na Polulah. Celjski gasilci so bili na mah alarmirani in so se s svojo avtomobilsko brizgalno odpeljali na kraj požara. Gašenje je bilo zelo otežkočeno radi pomanjkanja vode in so gasilci mogli le omejiti požar, zidanica pa je pogorela do tal. Škoda je precejšnja in le deloma krita z zavarovalnino. Kako je požar nastal, ni znano.

* **Tujski promet v novembru.** V času od 1. do 30. novembra je posetilo Celje 1040 tujcev. Po državni pripadnosti je bilo 852 Jugoslovanov, 93 Avstrijcev, 30 Čehoslovakov, 23 Nemcev, 15 Italijanov, 7 Madžarov, 4 Poljaki, 4 Angleži, 3 Rusi, 3 Francozi, 2 Romuna, 1 Bolgar, 1 Američan, 1 Grk ter Albanec; po poklicu je bilo 262 trgovskih potnikov, 183 delavcev, 81 obrtnikov, 43 industrijcev, 31 uradnikov, 27 odvetnikov, 18 dijakov, 8 zdravnikov, 387 pa jih je bilo brez poklica.

Hrastnik

Sv. Miklavž bo obiskal našo šolsko mladino danes popoldne ob 3. uri v Narodnem domu, ob 5. uri pa bo delil darove manjšim otrokom. Odrasle bo pozdravil šele v soboto zvečer ob pol 8. uri.

Radovljica

Sokolsko gledališče v Radovljici uprizori v nedeljo, dne 7. t. m. ob 20. uri in na praznik, 8. t. m. ob pol 16. uri igrokaz »Za otroka«. Snov igre je vzeta iz življenja revnih krogov v velikem mestu in je tedaj za naše občinstvo nekaj novega. Osnovnošolski mladini vstop tudi v spremstvu odraslih ni dovoljen. 867

Kranj

Proslava 130-letnice Prešernovega rojstva. V sredo se je vršila na pokopališču v Kranju tiha, a lepa proslava 130-letnice Prešernovega rojstva. Navzoče je bilo Kolo jugoslovanskih sester, primorsko društvo »Zarja«, osnovna šola in gimnazija. Govoril je profesor Ivan J. Kolar. Na sporedu so bile tudi deklamacije Prešernovih pesmi. Mladina je položila na grob največjega našega pesnika lepe šopke.

Miklavž pride v Narodni dom. Danes popoldne ob petih bo obdaroval v telovadnici Narodnega doma Miklavž vse pridne otroke, ki sta mu jih priporočila Sokol in Narodna čitalnica.

Ogled in obravnava. Koliaš Anton, lastnik barvarne, je prosil, da bi se mu dovolila zgradba male kotlarne za barvarno (Savsko predmestje 38). Na podlagi predpisov obrtnega in stavbnega reda je razpisan ogled in obravnava na licu mesta v torek 9. decembra ob 16. uri. Ugovore je treba vložiti najpozneje pri obravnavi sami, če niso bili že prej ustno ali pismeno uloženi.

»Jugoslovan« je nalepljen na poslopju veletrgovca g. Gorjanca nasproti pošte. V dnevni prodaji ga dobite v trafiki ge. Kerčeve. »Jugoslovan« poroča vsak dan točno o vseh dogodkih v Kranju in okolici.

Sokolstvo

Zdravo Sokoli v Mirni peči!

Navdušeno smo pozdravili ustanovitev novega državnega Sokola na podlagi narodnega in državnega edinstva in začeli smo se zbirati pod njegovim okriljem pod zaščito našega največjega Sokola prestolonaslednika Petra, da tako združeni vršimo sokolsko delo v korist in blagor našega jugoslovanskega naroda, države in kralja. Zdravo Sokoli v Mirni peči! Tudi vi ste razumeli in sprejeli z navdušenjem sokolsko idejo in delo ter ste ustanovili Sokola v Mirni peči. Na dan prvega decembra, na državni in sokolski praznik, ko so se vršile proslave tega velepomembnega dneva v naši državi, ste vi najlepše in najveličastnejše proslavili ta dan zmage sokolske ideje in miru s tem, da ste ravno na ta dan ustanovili društvo Sokola kraljevina Jugoslavije v Mirni peči. Proslavili ste prvi sokolski december veličastno in dostojno. Naj vam bo vedno ta največji in najpomembnejši datum v zgodovini naše države moralna opora pri delu, polnem odgovornosti, in bodite Sokoli-temelji močne Jugoslavije, poborniki narodnega in državnega edinstva, jugoslovanstva in slovanstva ter nositelji sokolskega miru, kajti v tem je sedanjost in bodočnost velike in močne sokolske Jugoslavije. Zato zdravo Sokoli v Mirni peči, gradite in delajte v smislu idej in manifesta Nj. Veličanstva kralja na sokolstvo, in vaša družina bo nov steber in temelj vedno sokolske Jugoslavije. Zdravo!

Uprava Sokolskega društva v Mirni peči se je kontituirala sledeče: Starosta trgovec Ivan **Rupena**; namestnik staroste Ivan **Obrekar**, šolski upravitelj v Mirni peči; prosvetar učitelj Milan **Sila**; načelnik **Rupena** Anton; načelnica učiteljica **Vebrova**; odborniki gg. **Remic, Potočar, Saje, Povše, Osterc** in **Čuček**. — N. Srpan, tajnik tehn. odbora Sokola v Trebnjen.

Sokolska akademija v Škofji Loki

Že nekaj let sem prireja tehniški odbor škofjeloškega Sokola tako popolne in izdelane akademije da bi delale vso čast tudi pred razvajeno publiko. Ponedeljkova akademija je le nov član k verigi spontanih uspehov, ki jih dosegajo vaditelji z načelnikom br. Horvatom in načelnico s. Linhejevo.

Orkester je odigral sokolsko koračnico, ko je v globoko utemeljenih izvajanjih in na proroških besedah Simona Gregorčiča prikazal vso veličino dneva br. Hovrat. Mogočno je zadovelo Bože pravde iz grl 30 pevcev pod vodstvom br. Adamiča, ko je presenetila navzoče skupina 16 deklic, ki so izvajale »Male Amore«. Čvrsto se je odrezal mali Dušan, ko so člani v črni opremi prikazali Jankovićev »Naš sistem«. Ugajal je turški ples ženskega naraščaja (6). Tezni gibi so pač za enotnost izvedbe težka stvar, ki so jo dekleta vendarle pohvalno izpeljale. Člani na drogu so bili dobri. V drugi polovici sporeda je pevski zbor prednašal Savsko in nato Adamičevo »Zdravico«. Prav dobro, izklesano je delala desetorica moške dece; izvrsten pa je bil ženski naraščaj (8) v svojevrstnih, nalašč prirejenih krojih. Nič ni zaostajala točka »Iz bratskog zagrljaja«. Batista Marko je deklamiral Ganglovo »Mi Sokoliči«, nakar so pozdravljeni nastopili z vajami vsesokolskega zleta Retečani. Izvrstne so bile članice (9) v prikazovanju »Pomladi«. Murnikov »U boj«, ki je povzročil viharje navdušenja, je zaključil po dveh urah pestro akademijo. Umljivo, da je gledalstvo nagradilo nastopajoče vsakokrat z aplavzom. Pohvalo zaslužita društveni orkester in s. Dolenčeva, ki so oskrbeli za orkestralno glasbeni del akademije. Med odličnimi gosti so bili sreski poglavar Franjo Levičnik, komandant 52. p. p. polkovnik Djordje Bulić z namestnikom polkovnikom Lulićem, celotni oficirski zbor, predstavniki vseh škofjeških državnih uradov, starosta reteškega Sokola br. Edvard Vidic z Retečani, starosta Sokola v Preddvoru br. Jooif Peter z okoli 30 člani poleg domačega Sokolstva s prezaslužnim starosto br. Francem Dolencem. Animirano, družabno vrvenje še pozno v noč ni hotelo ponehati; bratje in sestre so ostali v Domu. Prireditev je bila nad vse lepa in obenem zgovorna priča jakosti škofjeloškega Sokola.

1. december v Poljanski dolini

Mlada sokolska četa v Savodnjem, naselju v gornjem delu Poljanske doline, je prav lepo praznovala prvi december. Po cerkvenem delu proslave so se zbrali mladina z učiteljstvom, cerkveni predstavniki, orožniki in člani finančne kontrole z obilnim vaščanstvom v Sokolskem domu, otvorjenem 16. novembra 1930. Sokolsko članstvo je prispelo do zadnjega člana. Toplo dobrodošlico in pozdrav je izpregovoril najprej šolski upravitelj **Tušar Ivan**, potlej pa je obrazložil pomen državnega praznika učitelj br. Janko Štefe. Savodenjčani so se po starosti br. Maroltu in načelniku br. Rupniku udeležili svečane akademije v Gorenji vasi, ki je vsestransko uspela. Sokolska četa v Savodnjem je imela takoj po zborovanju in državni himni sejo, na kateri je br. Štefe ponovno povdarjal naloge sokolstva do domovine. Praznično razpoloženje je vladalo vsepovsod in morda se v vseh 12 letih ni praznoval 1. december tako slovesno in učinkujoče kot letos.

Škocjan pri Turjaku

1. december smo zelo slovesno praznovali. Ob 8. uri se je zbralo v Škocijanu, ki je bil okrašen z zastavami, k službi božji ljudstvo, šolska mladina škocijanske in turjaške šole v spremstvu učiteljstva, zastopniki društev in uradništvo iz trga Turjak. Ginljivo je bilo petje šolske mladine v cerkvi pri slovesni sv. maši, kar do sedaj ni bilo v navadi. Po maši je bila slovesnost v šolah.

Gradbeni odbor za preureditev šole, ki šteje 20 članov, je sklenil na svoji seji, da 1. decembra, na praznik ujedinjenja, ne bo delal pri šoli. Ljudstvo se zaveda, da je velika državna zavest odraščenih in mladine sad tihega in složnega dela naše duhovščine in učiteljstva.

Kamnik

Invalidi za svoje onemogle člane. Udruženje vojnih invalidov v Kamniku je s sodelovanjem dramskega odseka društva »Kamnik« naštudiralo veseloigro v 3. dejanjih »Dobri striček«, s katero namerava gostovati na več podeželskih odrih v kamniškem srezu. Prvič gostuje na praznik 8. decembra v Rovih, v nedeljo 14. t. m. pa ponovi igro v Kamniškem domu. Čisti dobiček je namenjen za božično obdarovanje onemoglih invalidov.

Otvoritev pralnice in svetlolikalnice. G. St. Šavs je otvoril v Maistrovi ulici št. 20 higijenično pralnico in svetlolikalnico vsakovrstnega perila.

Osebna vest. Upravnik državne smodnišnice v Kamniku polkovnik g. Vlad. Krstić je s 1. decembrom nastopil enomesečni dopust in odpotoval iz Kamnika. Nadomešča ga g. podpolkovnik Sablačan.

Premestitev. Sodnik g. dr. Josip Šenk je zapustil Kamnik in odšel na svoje novo službeno mesto k okrajnemu sodišču v Ljubljani.

Milijonska tatvina draguljev

Na potu iz Zagreba v Ljubljano je bilo ukradeno zastopniku zagrebške tvrdke »Precioza« raznih dragocenosti v vrednosti 800.000 Din.

Ljubljana, 4. decembra.

Včeraj je bila odkrita tatvina draguljev. Okradeni Julij Schwarz je iz Zagreba in solastnik in zastopnik tvrdke »Precioza« v Zagrebu ter ima generalno zastopstvo za zlatnino in dragulje. Schwarz se je mudil pretekli teden v Somboru in je imel vse dragocenosti spravljene v dveh kovčegih. Po opravljeni kupčiji je zapečatene kovčege poslal v Zagreb, kjer je Schwarz ugotovil, da so ključavnice v redu. V torek ob 17. uri so bili kovčegi iz zagrebškega glavnega kolodvora odposlani v Ljubljano. Z istim vlakom se je vozil tudi Schwarz sam. Kovčege so oddali v Ljubljani iz prtljažnega voza v prtljažnico na kolodvoru. Nosači, ki so ju nosili, niso opazili, da bi bila odprta. Schwarz se je napotil v hotel in je odšel zjutraj na prtljažni oddelek, da dvigne kovčega. Ves začuden je opazil, da ključavnice niso v redu. Uslužbenec in Schwarz sta ugotovila, da sta bila kovčega siloma odprta in sta takoj obvestila policijo. Ta je kovčege pregledala in ugotovila, da sta bila odprta z vitrihom in nato ključavnici spojeni z vžigalicami, da je na videz izgledalo, da sta zaprta. Neznani zlikovec je pobral razno zlatnino in dragulje, same dragocenosti, dočim se raznih manj vrednih komadov ni dotaknil. Iz etuijev je pobral tudi razne dragocene prstane, ogrlice in druge stvari, ter je prazne vrgel nazaj v kovčeg. Schwarz je ugotovil, da znaša vrednost ukradenih dragocenosti 600 do 800.000 Din. Schwarz pogreša okrog 20 briljantnih prstanov, okoli 25 zlatih zapestnic, 2krat toliko prstanov z dragimi kamni, 10 zlatih svinčnikov, 20-25 komadov verižic in 2krat toliko ovratnih verižic, nadalje raznih medaljonov z obeski, manšetnih gumbov in razno bižuterijsko blago. Vse blago je zavarovano pri Jadranski zavarovalnici, ki je bila o vlomu včeraj obveščena. Ljubljanska in zagrebška policija sta mrzlično na delu, imata pa zelo težko stališče, ker do sedaj ni bilo mogoče dognati, kje je zmanjkala roba. Mogoče je namreč, da so bili kovčegi izpraznjeni že med vožnjo iz Sombora v Zagreb, oziroma iz Zagreba v Ljubljano. Kljub temu pa Schwarz zatrjuje, da sta bila oba kovčega v Zagrebu nedotaknjena. Tatvina kaže, da gre najbrže za mednarodne tatove draguljev, ki so celo stvar dobro pripravili.

Po štirih tednih najdeno truplo

Kranj, 4. decembra.

»Jugoslovan« je obširno poročal o nezgodi, ki se je pripetila točno pred štirimi tedni v Kranju. Dne 6. novembra t. l. je odneslo valovje Save štiriletnega Zvonka, sinčka veletrgovca z usnjem g. Štefeta. Sava je radi več dni trajajočega deževja močno narasla. Ko je prenehalo deževati, so se začeli otroci zopet igrati na obrežju. Dekla slaščičarja g. Mohorja, ki stanuje v Štefetovi hiši, jih je podila domov, ker se je bala nesreče. Mali Zvonko pa si je hotel še prej umiti roke. V tistem hipu ga je zagrabil močan val in ga odnesel. Utonil je, ker ga ni bilo mogoče rešiti.

G. Štefe ni štedil ne s trudom ne z denarjem, da bi našli truplo utopljenega dečka. Razpisal je tudi nagrado 1000 Din za onega, ki bi se mu ga posrečilo najti. Številni prijatelji in sorodniki nesrečne rodbine so ga iskali noč in dan. Preiskana je bila Sava od Kranja do Litije. Zlasti težko je bilo iskanje med Kranjem in Hrastjem, kjer tvori Sava znane tesni, ki jih imenujejo »Zarica«. Največ sta se trudila trgovca gg. Macarol in Mohor.

Včeraj popoldne pa je dobil g. Štefe telefonično obvestilo, da so našli pri D. M. v Polju truplo oatroka, ki se po zunanjosti sklada z opisom, ki je bil javljen po časopisih. Takoj se je odpeljal in se vrnil šele pozno ponoči. Sam pripoveduje, da ga je našel pod Vevčami blizu mostu ob obrežju neki lovski čuvaj v sredo ob devetih zjutraj. Truplo ni nič poškodovano ali objedeno. Še vedno ima zapet suknjič; vsa obleka je ostala na njem, samo en čevelj je izgubil.

Danes popoldne ob 16. ga pripelje ljubljanski pogrebni zavod v Kranj, kjer se bo vršil takoj pogreb. Tako je poplačan ves trud g. Štefeta, dasi so smatrali nekateri, da je vse iskanje zaman.

Braslovče

Nova cesta. Okrajni cestni odbor na Vranskem je zadnja leta, ko mu predseduje gosp. Cukala, zelo agilen, tako da bo kmalu ves okraj prepežen z lepimi cestami. Na zadnji seji so po daljši debati znova sklenili, da prevzame okrajni cestni odbor dosedanjo občinsko cesto, ki veže Gomilsko s Polzelo.

Brezposelni. Tudi pri nas se opaža velika brezposelnost, posebno pri lesni industriji. Vrečkova tovarna zabojev je odpustila razen štirih vse delavce.

Novice. Železniška postaja Polzela-Braslovče je z eno žarnico zelo slabo razsvetljena. Umestno bi bilo, da se na kolodvoru samem namesti še ena, na cesti od postaje proti mostu pa ena. — Banovinska cesta Polzela—Velenje bo še ta mesec izročena prometu.

Podčetrtek

Nedavno je umrl tukajšnji faran in član tukajšnje požarne brambe Mihael Fistrič. Pokojnik je bil nad vse pošten in miroljuben mož in je bil tudi pred letom odlikovan za svoje človekoljubno delo z zlato kolajno.

Obsotelske ceste so nasute z gramozom. Ker ni tu cestnega valjarja, je promet ne le z vozovi, temveč tudi z avtobusi precej otežkočen. Zato se sliši skoro dnevno o večjih in manjših avtobusnih defektih.

Dvoje cerkvenih slavij bo, in sicer v nedeljo v župniji Olimje bodo obhajali Frančiškovo nedeljo in v župniji Polje, kjer so dobili nove zvonove, pa Miklavževo.

Dne 23. t. m. nas je spet iznenadilo tukajšnje prosvetno društvo »Sotla« s krasno prireditvijo. Igra, ki so jo igrali, je uspela nad vse pričakovanje.

Sevnica

Proslava drž. in sokolskega praznika Na predvečer praznika nar. ujedinjenja je gasilna godba pod vostvom g. Kladnika priredila bakljado, nato pa je bil na trgu promenadni koncert. Vse trške hiše so bile svečano razsvetljene. V ponedeljek je bila svečana sv. maša. Po uvodnem govoru v Sokolskem domu, ki ga je imel šol. upravitelj g. Kladnik, so učenci deklamirali krasne pesmice. Vzoren je bil nastop sokolske dece. Ob 20. uri je bila v Sokolskem domu oficijelna proslava nar. praznika. Po slavnostni seji je govoril srez. šol. nadzornik g. Drnovšek. Nato je salonski orkester Sokola pod taktirko g. Ljubiča odigral drž. himno, na kar je bil telovadni nastop moškega in ženskega naraščaja ter članov in članic. Želeli pa bi, da se oficijelne proslave nar. praznika udeleži tudi naša industrija, ki bi naj poslali svoje zastopnike iz ravnateljstva na proslavo.

Iz sevniške kronike. Dva nevarna pijanca sta se klatila na praznik po cesti. Pri Sokolskem domu sta napadla z noži člane naraščaja ter celo mimo idočega kaplana. Kogarkoli sta srečala, sta ga napadla z odprtimi noži. Pri tem je bil čisto po nedolžnem ranjen mirni sprehajalec, ki je dobil 6 ubodov, ki pa k sreči niso nevarni.

Trbovlje

Sestanek delavskih zaupnikov. Na nedeljskem sestanku, ki ga je sklicala tukajšnja Narodna strokovna zveza, so delavski voditelji raznih strokovnih frakcij prišli do soglasnega zaključka, da je ujedinjenje rudarskega delavstva v enotni narodni strokovni organizaciji ravno tako nujno potrebno, kot je bil nujno potreben in koristen 6. januar za naš narod in državo. Koncentracija vsega jugoslovanskega delavstva pa je mogoča le v vsedržavni Federaciji jugoslovanskih narodnih sindikatov, ki razteza svoje delovanje na teritoriju cele Jugoslavije. Vsi delavski zaupniki so soglašali s predlogom ljubljanskega delegata, da se zaenkrat pojači narodni strokovni pokret s svežimi silami, ki naj delujejo za čim večji razmah jugoslovanskega delavskega strokovnega pokreta v rudarskih revirjih. V kratkem se bo podala deputacija 500 rudarjev iz Dravske banovine v Beograd, da se pokloni Nj. Vel. kralju, da mu izrazi svojo udanost ter obrazloži svoje težnje.

Praznovanje. Rudniška uprava je razglasila, da se bodo v mesecu decembru praznovali razen nedelj in praznikov še sledeči delavniki: 1., 6., 8., 15., 24., 26. in 31. decembra.

Cerknica

Veličastna proslava 1. decembra. Tudi cerkniški Sokol je z ostalim občinstvom vred na zelo lep način proslavil ta veliki sokolski in narodni praznik. Na predvečer narodnega praznika se je vršila v Sokolskem domu pri pogrnjenih mizah lepa Sokolska akademija. Na sporedu so bile telovadne in pevske točke. Najprej je zapel moški zbor pod vodstvom br. dr. Kraševca »Misli moje«. Takoj nato je nastopilo pod vodstvom s. Štane Turšičeve zelo lepo število ženske dece. Zelo lepo so odtelovadile deklice »Gor čez jezero«, proste vaje s klavirjem. Ko so končale, je občinstvo tako burno ploskalo, da so morale isto vajo ponoviti. Za tem je odpela s. Kraševčeva dvoje pesmi, in sicer slovaško nar. »Umrem, umrem« in Adamičevo »Jezdec«, za kar je žela vsesplošno odobravanje. Sledile so proste vaje moške dece. V ponedeljek je bila v farni cerkvi ob 9. uri sv. maša, katere so se udeležili vsi Sokoli, nekaj v krojih, drugi s znaki. Nato so se v Sokolskem domu ob 10'30 nadaljevale slavnosti. Ko je bila dvorana nabito polna, je tukajšnja godba zaigrala pod vodstvom br. Žuljana državno himno. Takoj nato je starosta br. Baričević otvoril slavnostno sejo in pozdravil vse prisotne. Po končani seji je povzel besedo br. dr. Kraševec. V svojem govoru nam je orisal kaj je za nas 1. december in, da je to za nas največji narodni in obenem sokolski praznik. Med drugim nam je tudi prebral nekaj stavkov iz Ganglove knjige o sokolstvu, in sicer kakšno je razmerje med Sokolom in vero, kar je občinstvo zelo odobravalo. Za vsa izvajanja je žel govornik zaslužen aplavz. Po govoru se je vršila svečana zaprisega članstva. Svečano zaobljubo je napravilo neverjetno veliko število članov in članic. Ko so odpravili člani je br. starosta razdelil naraščajnikom in narščajnicam znake, katerih so se vsi zelo razveselili. Med tem je moški zbor zapel »Slovenac, Srb, Hrvat«, godba pa je zaigrala »Naprej zastava slave« in vsa proslava je bila s tem končana. —

Miklavž v zadregi

Njegova jabolka so dodobra v krizi: plesniva in gnila.

Parkelj pa je vesel, ker ima obilno bero.

Rimske toplice

Izpremembe na železniški postaji. K naši železniški postaji je bil imenovan za železniškega aspiranta g. **Podgoršek**; tovorni sprevodnik g. **Deželak** z Ogeč pri Rimskih toplicah pa je premeščen k železniški postaji na Jesenice.

Okraden je bil posestniku in lastniku žage na Jesenovi ravni na Breznem g. Zeliču 13 m dolg jermen, širok 12 cm in debel 8 mm, vreden pa 5000 Din. G. Zelič je razpisal 500 Din nagrade onemu, ki bi vedel kaj povedati o jermenu.

Dolenji Logatec

Proslava praznika narodnega ujedinjenja se je vršila v Dol. Logatcu kar najsvečaneje. Predpoldne je bila svečana služba božja. Zvečer se je vršila svečana proslava v Sokolskem domu v nabito polni dvorani. Slavnostni govor je go- v nabito polni dvorani. Slavnostni govor je imel brat prosvet. šolski nadzornik g. Punčuh. Pevsko društvo »Logatec« je pelo pod vodstvom pevovodje g. Gučeka. Nato so vprizorili Vidicevo igro »Ave Patria« z velikim uspehom.

Smrtno se je ponesrečil g. Franc Musec. Padel je tako nesrečno po stopnicah, da si je nalomil rebra. Ležal je vso noč na prostem in si nakopal še pljučnico. Nesrečnež je komaj pred kratkim prispel iz Amerike in je prevzel posestvo svojih staršev. Tragična nesreča se drži te Musceve hiše. Na isti način sta se ponesrečila že dva njegova brata in tudi na posledicah umrla.

Trebnje

Miklavževanje. Tukajšnja osnovna šola in osnovna šola v Dol. Nemški vasi priredi 5. t. m. v »Prosvetnem domu« za vso šolsko mladino »Miklavževanje«. Upraviteljstvo osnovnih šol se vsem »Miklavžem« v Trebnjem toplo zahvaljuje za darove našim malčkom. Za Sokolsko deco in pa vse ostale bo pa isti dan »Miklavž« obiskal ter delil darove zvečer od hiše do hiše. Posebni darovi se sprejemajo kakor običajno.

Prijava šmarnice. Županstvo opozarja, da vsi vinogradniki takoj prijavijo šmarnico.

Šah

Simultanka dr. Aljehina v Ljubljani

Prihoda dr. Aljehina v Ljubljano je pričakovati v kratkem, nakar bo takoj pričel s produkcijami. Prva in vsekakor najzanimivejša bo simultanka s 35 igralci. Udeleži se je lahko vsakdo. Člani »Ljublj. šahovskega kluba« in dijaki plačajo za prijavo Din 35, ostali Din 50. Prijave sprejema v petek od 20. do 21. in soboto od 18. do 20. Gabrovšček L., kavarna »Emona«, I. nadstr. Prijaviti se je možno tudi pismeno na naslov: Gabrovšek L., univerza, Ljubljana. Čas bo objavljen pozneje.

Radio

Ljubljana, petek, 5. decembra: 12.15 Plošče (klavir in violina, operne arije). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester: Flavta solo. 18.30 Dr. Reya: Vremenoslovje. 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 19.30 Gospodinjska ura, gdč. Zemljanova. 20.00 Maklavžev večer. 21.00 Radio orkester: Hawaijazz.

Ljubljana, sobota, 6. decembra: 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Plošče. 18.00 Viktor Pirnat: V dolini gradov (Klevevž-Smarješke toplice, bližnje gorice). 18.30 Radio orkester: Klavir in harmonij. 19.30 Ga. Orthaber: Angleščina. 20.00 Prenos opere iz Beograda.

Zagreb, petek, 5. decembra: 12.20 Kuhinja. 13.30 Novice. 17.00 Prenos glasbe iz kavarne »Corso«. 18.30 Novice. 20.20 Poročila. 20.30 Prenos koncerta iz Beograda. 22.30 Novice, vreme in sneg.

Zagreb, sobota, 6. decembra: 12.20 Kuhinja. 12.30 Vreme in sneg. 12.35 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Radio orkester. 18.30 Novice. 19.25 Naše delav. zavarovanje III. 19.40 Poročila. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Prenos opere iz Beograda.

Beograd, petek, 5. decembra: 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 17.00 Kuhinja. 17.30 Narodni napevi. 19.30 Nemščina. 20.00 Kako se ubranimo mraza. 20.30 Koncert. 21.30 Radio orkester. 22.30 Novice. 22.50 Balalajke.

Beograd, sobota, 6. decembra: 11.25 Plošče. 12.35 Radio orkester. 13.30 Novice. 15.30 Plošče. 16.00 Otroška ura. 16.30 Plošče. 17.30 Radio orkester. 19.30 Predavanje. 20.00 Prenos opere iz gledališča.

Pariz — svetovno finančno središče

(Pariško finančno pismo)

Poraba francoskega odvišnega kapitala je danes problem, ki zanima francosko javno mnenje. Vsled izredno občutne gospodarske krize, ki vlada v Združenih ameriških državah, o kateri je »Jugoslovan« poročal na tem mestu pred par dnevi, se je zmanjšala tudi važnost Amerike kot dobaviteljice kredita. Zato je v povečani meri poklicana Francija, ki je v zadnjih letih nakopičila ogromne množine zlata v svojih tresorjih, da doprinese svetovnemu gospodarstvu svoj delež za njegovo obnovo. Politični in gospodarski pretresljaji zadnjega časa so izvedbo te naloge znatno otežkočili. Francoski kapital se je iz inozemstva stekel v Pariz in povzročil tamkaj izvanredno denarno izobilico. Na zunaj se je ta pritok francoskega kapitala pokazal v ogromnem povišanju zlatih zalog francoske novčane banke. Ta povratek francoskega kapitala v domovino pa predstavlja samo kratko prehodno dobo. Prej ali slej mora priti v Evropi do popustljivosti političnih prenapetosti in do omiljenja gospodarske krize in takrat bo Francija ponovno poklicana, da svoje odvišne kapitale zaposli v inozemstvu. Do sedaj se je ta razdelitev francoskega denarja vršila na londonskem denarnem tržišču »City«, ki poseduje izdelano in prilagodeno organizacijo plasiranja. Neglede na povečanje možnosti dobička, zahteva narodna zavednost Francoza, da se mednarodni denarni in kapitalni promet v bodoče osredotoči v Parizu.

Organizacija pariškega denarnega trga za kratkoročna posojila je še danes precej primitivna. Razširjeno omrežje podružnic in bančnih koncernov, ki jih posedujejo francoske velebanke po celi deželi, jim dovoljuje, da velik del likvidnih sredstev s province dovedejo v Pariz. Poleg velebank pa nastopajo tudi privatna bančna podjetja, zavarovalnice, železnice in industrijska podjetja kot dobavitelji kapitala; vendar je njihov vpliv poleg velebank in posebno zavoda »Crédit Lyonnais« na denarnem trgu skrajno minimalen. Težkoče racijonelne organizacije francoskega denarnega tržišča ne leži v pomanjkanju centralizacije sredstev, pač pa v zgrešeni poslovni politiki velebank. Vsaka izmed teh institucij hoče sama sebi zadoščati in iz prestižnih vzrokov noče nastopati kot kreditojemalec, v kakršnikoli obliki. Vsaka posamezna banka je torej denarno tržišče zase in je vsled take abstinence prisiljena varovati posebno visoko likvidnost ter more le malenkostne dele svojih razpoložljivih sredstev staviti tržišču na razpolago. Ta partikularizem bank ne dovoljuje nikakega pravega vpogleda v trenuten položaj pariškega denarnega trga. V javnosti znane vsakokratne mere za kratkoročna posojila služijo kot merilo samo za gotove denarne transakcije, medtem ko se drugi posli zaključujejo po drugačnih obrestnih pogojih. Tudi privaten diskont je zelo otežkočen ker banke le nerade opremijo akcepte z lastnimi žiri, rediskontnega kredita Narodne banke se tudi zelo nerado poslužujejo. Težkoče, ob plačilnih rokih denar doubaviti na pariškem tržišču, povzročajo, da banke v potrebi posežejo po svojih bogatih imetjih v inozemstvu. Zato se ponavljajo slučaji, da pariške banke, kljub veliki likvidnosti pariškega denarnega trga, pomanjkljiva sredstva pritegnejo iz inozemstva. Vse večje oscilacije angleškega funta per ultimo vsakega meseca je pripisovati tem manipulacijam francoskih bank. Če še vpoštevamo, da je francoski denar tudi politično zelo občutljiv in že pri najmanjšem pretresljaju odpotuje v domovino, nam postane jasno, da nemški denarni trg, kljub velikemu pomanjkanju denarja le nerad sprejema francoske akcepte in jih vporablja le v skrajno likvidnih oblikah.

Vendar se pariški poslovni svet trudi, da pritegne mednarodni akceptni posel v svoj delokrog. Tako je bila pred kratkim ustanovljena »Banque Française d'Acceptation«, ki pa ne žanje pričakovanih uspehov, ker se je porodila v najbolj neugodnih prilikah. Svetovna gospodarska kriza je trgovski volumen in s tem tudi volumen obtoka akceptov znatno skrčila in s tem povzročila poostreno konkurenco med posameznimi akceptnimi tržišči. Poleg tega pa je londonska City napram prizadevanju pariških finančnikov skrajno nezaupljiva in celo nevoščljiva, ter se kljub francoskim naporom, da bi prišlo do medsebojnega sodelovanja, temu vabilu ni odzvala. Umevno je, da je zelo težko preobraziti tržišče, ki istočasno ne predstavlja središča mednarodne trgovine, v svetovno finančno tržišče. V mednarodni trgovini pa kakor znano prednjači London in to je tudi vzrok vsem morebitnim neuspehom, ki jih zaznamuje Francija v tem pravcu.

Brez dvoma pa poseduje pariški trg, kot emisijsko tržišče mnogo več izkušnje in tradicije kakor pa denarni trg. Pariz je bil že pred vojno važno emisijsko-trgovsko tržišče za inozemske vrednote, posebno pa za razne državne rente, s katerimi pa je imel francoski rentnik včasih prav slabe izkušnje. Ta razočaranja še danes vplivajo in so še vedno vzroki, zakaj se pariški kapitalni trg, kljub velikemu trudu države, ki želi pospešiti izvoz kapitala, ne ogreva za inozemske odjemalce kredita. Poleg teh psiholoških momentov pa so tudi še drugi, posebno davčni, ki obremenjujejo inozemske naložbe tako, da postajajo iste pogostokrat nerentabilne. Tudi bančne komisije so v Parizu za 10% dražje, kakor pa v inozemstvu, kar je v zvezi z 1% kolekovino vrednostih papirjev, ki jo morajo banke plačevati državnemu erarju. To je bil tudi vzrok da so bili nekateri francoski papirji emitirani v inozemstvo. So pa tudi vzroki politične naravi, ki ne dovoljuje inozemskih emisij. Spominjam samo slučaj avstrijskega posojila, isti slučaji so se dogajali tudi pri emisiji nemških papirjev, pri katerih so pariške banke odrekle sploh vsako udeležbo. Ravnotako je tudi italijansko tržišče vsled političnih pretresljajev za pariški kapitalni trg izločeno. Važnejšo vlogo igrajo tržišča nasledstvenih držav, ki imajo na pariškem kapitalnem trgu vse druge vidike, kakor ostale države.

V svrho osredotočenja svetovnih financ v Parizu se je že mnogo storilo. Predvsem kvotacije inozemskih papirjev na pariški efektni borzi, posebno državnih papirjev posameznih držav. Vsi ti papirji so poleg nekaterih važnejših podjetij svetovnega slovesa uživali gostoljubje pariške borze tudi že pred vojno. Ostali manjši, posebno pa zgolj spekulativni papirji so v povojni dobi izostali.

Stremljenje Francije, da dvigne Pariz v svetovno finančno središče so se le deloma posrečila. Temu so krive, kakor smo že naglasili v prvi vrsti nepovoljne razmere v svetovnem gospodarstvu, na drugi strani pa je organizacija pariškega trga še jako neizdelana in celo zastarela. Posebno bi moral v bančnih podjetjih zavesti nov duh, izginiti bi morala konzervativnost, izpopolniti bi se morala tehnika in okrepiti bi se končno morala tudi elastičnost poslovanja. Pariz se nahaja danes v takem položaju, da mora nujno postati to, kar mu pripada, želeti je le, da bi to dosegel, ker potem bo naloga Francije, da vodi svetovne finance, in s tem dejansko stvori Briandovo Panevropo.

Gospodarske vesti

× **Naše gospodarske razstave na Nizozemskem.** Dne 20. novembra je bila na pobudo »Privil. d. d. za izvoz deželnih pridelkov v Beogradu« otvorjena v Rotterdamu razstava naših vin. Na razstavi, ki se je zaključila 30. novembra, je bilo razstavljenega 2500 litrov najraznovrstnejšega našega vina, posebno pa so bili zastopani tipi, ki so namenjeni izvozu. V prvi vrsti so to vina za rezanje, namizna vina in tudi desertna vina (dalmatinska črna vina, opolo, bela vina in buteljčna vina, ljutomerski, sremski in banatski rizling, traminec, grašević, smederevka, bermet itd.). Kot nastavek te naše razstave pa priredi jugoslovanska-nizozemska trgovska zbornica tudi v Amsterdamu razstavo našega vina in sadja. Ta razstava se bo otvorila dne 13. t. m. in bo trajala do 22. decembra. Vsi oni interesenti, ki se želijo s svojimi izdelki udeležiti te razstave, naj pošljejo vzorce v dobro pakovanih steklenicah na naslov: **Blaauwhoendeem Vrieeseveem, Amsterdam.**

× **Jugoslovanska-ameriška trgovska zbornica v New-Yorku.** Na pobudo našega new-yorškega konzula g. Radoje Jankovića se je dosegel sporazum, da se v doglednem času oživotvori v New-Yorku jugoslovanska-ameriška trgovska zbornica. Že obstoječi propagandni urad, ki ga vodi g. Konstantin Joksimović, bo združen z novo trgovsko institucijo.

× **Plačevanje davčnih zaostankov.** Minister za finance je poslal finančnim direkcijam okrožnico o plačevanju davčnih zaostankov dohodninskega davka in davka na imovino. Po tej okrožnici se dovoljuje davčnim obvezancem, da plačajo te davčne zaostanke z letnimi obroki do 1935. leta. V okrožnici pa se poudarja, da obvezanec, ki do 1. novembra vsakega leta ne plača svojega dolžnega obroka, izgubi pravico do nadaljnega obročnega odplačila teh davčnih zaostankov.

× **Otvoritev trgovinskega muzeja v Beogradu.** Včeraj je bil na svečan način otvorjen v Beogradu trgovski muzej Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Naloge tega muzeja so, da se vpostavi živa vez med proizvajalcem in konsumentom, da učvršča cene onih tržišč, ki posredujejo pri prodaji naših proizvodov, da otvarja in išče novih tržišč našim pridelkom. Naloga trgovinskega muzeja pa je, tud, da zastopa naše produkte na mednarodnih sejmih in razstavah in pošilja vzorce naših proizvodov inozemskim konsumentom. V to svrho namerava ta nova važna institucija našega gospodarstva ustanavljati v inozemstvu stalne razstave našega blaga in sploh informirati zunanji poslovni svet o vseh trgovskih običajih, predpisih, tarifah in carinah posameznih naših izvoznih predmetov. Tako bo mogoče inozemskemu trgovcu, da si ustvari temeljito sliko o naših gospodarskih prilikah. — Ta ustanova je nov uspeh našega ministra za trgovino in industrijo g. Demetrovića. Organizacijo muzeja je spretno dokončal svetnik ministrstva trgovine g. Jaša Grgašević.

Dobave

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 9. decembra t. l. ponudbe glede dobave 80 kg azbestnih vrvic; do 10. decembra t. l. glede dobave 2000 kg cementa in 400 kg mavca; do 12. decembra t. l. glede dobave 120 kg trtne vrvice; do 13. decembra t. l. pa glede dobave 170 kg medene žice, (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku).

Direkcija drž. rudnika Breza sprejme do 11. decembra t. l. ponudbe glede dobave 50 kg usnja; do 18. decembra t. l. pa glede dobave 100 komadov rudarskih odej. — Direkcija drž. železnic v Subotici sprejme do 12. decembra t. l. ponudbe glede dobave 110 komadov kožuhov. — Direkcija drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejme do 18. decembra t. l. ponudbe glede dobave sesaljke za preiskovanje kotlov in cevi ter glede dobave strešne lepenke. ležišč za vozičke in razne železnine. — Direkcija drž. rudnika Zenica sprejme do 18. decembra t. l. ponudbe glede dobave vijakov z maticami, olje za jamske vozičke, mizarskega orodja in jeklenih vrvi.

Borzna poročila

dne 4. dec. 1930

Devizna tržišča

Ljubljana, 4. dec. Amsterdam 22'745—22'805, Berlin 13'4925, Bruselj 7'8905, Budimpešta 9'8765 do 9'9065, Curih 1095'90, Dunaj 7'9467—7'9767, London 274'72, Newyork 56'37—56'57, Pariz 222'29, Praga 167'33—168'13, Trst 295'27—297'27.

Zagreb, 4. nov. Amsterdam 28'775 bl, Dunaj 794'67—797'67, Berlin 13'4775—13'5075, Bruselj 789'05 bl, Budimpešta 987'65—990'65, London 274'32—276'12, Milan 295'3833—297'3833, Newyork ček 56'34—56'54, Pariz 221'29—223'29, Praga 167'33 do 168'13, Curih 1094'40—1097'40.

Beograd, 4. dec. Amsterdam 22'7450—22'8050, Berlin 13'4775—13'5075, Bruselj 7'8755—7'9095, Budimpešta 9'8765—9'9065, Dunaj 7'9467—7'9767, London 274'32—275'12, Milan 295'27—297'27, Newyork 56'37—56'57, Paris 221'29—223'29, Praga 167'33—168'13.

Dunaj, 4. dec. Amsterdam 285'99, Beograd 12'6527, Berlin 169'43, Bruselj 99'07, Budimpešta 124'201, Bukarešta 4'2155, Kopenhagen 189'90, London 34'4980, Madrid 80, Milan 37'215, Newyork 719'40, Paris 27'925, Praga 21'07, Sofija 5'1475, Stockholm 190'50, Varšava 79'59, Zürich 137'62.

Curih, 4. dec. Beograd 9'1280, Pariz 20'28, London 25'06375, Newyork 516'175, Bruselj 72, Milan 27'05, Madrid 58, Amsterdam 207'725, Berlin 123'10, Dunaj 72'63, Sofija 3'735, Praga 15'305, Varšava 57'85, Budimpešta 90'26.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 4. dec. Drž. pap.: 7% inv. pos. 85 do 87, vojna škoda ar. 428—429 (430—428), vojna škoda kasa 427—428'50, vojna škoda dec. 428 do 429'50 (428), vojna škoda febr. 419—419'50 (419'50), 4% agr. obv. 52'50 bl, 7% Bler pos. 80'75—81'125 (81'25—81), 8% Bler pos. 91—91'50 (91'25), 7% pos. hipot. b. 81'25 bl. — Banke: Hrvatska 50 d, Praštediona 930—935, Udružena 190—191, Ljubelj. kred. 122 d, Medjunarodna 67 d, Narodna 8125—8130. — Industrije: Šečerana Osijek 297—300, Trboveljska 373—375, Slavonija 200 d, Vevče 124—125.

Beograd, 4. dec. 7% inv. pos. 86—87 (86'50), 4% agr. obv. 52'50 d, 7% pos. drž. hip. b. 80 do 81, 7% Bler 80'50—81, vojna škoda promet 426'25—427 (426'25—426—425'75—425'50—424), ult. dec. 427'50—427'75 (427'50—427'25).

Dunaj, 4. dec. Bankverein 16'90, Kreditni zavod 46'90, Dunav-Sava-Adria 13'25, Prioritete 86'25, Trbovlje 46'95, Leykam 3'50.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu.

London, 4. dec. 7% Bler 80—81.

Newyork, 4. dec. 8% Bler 90—90'50, 7% Bler 80'25—80'75, 7% pos. drž. hip. banke 79'25—80.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca stalna, brez prometa.

Novi Sad, 4. dec. Vsled praznika borza ni poslovala.

Budimpešta, 4. dec. Tendenca pšenice mlačna, koruza stalna, promet srednji. — *Pšenica:* marc 15'50—15'68 (15'51—15'52), maj 15'38—15'57 (15'38 do 15'40). — *Rž:* marc 9'60—9'68 (9'66—9'67). — *Koruza:* maj 12'65—12'78 (12'72—12'73), transit maj 10'50—10'55 (10'53—10'55).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca neizpremenjeno mlačna, promet: 2 vagona bukovih drv.

Sport

SKRBI ZIMSKIH SPORTNIKOV

Tudi letošnja zima ne kaže prijaznejšega lica, kot ga je kazala zimskim sportnikom, predvsem smučarjem, lanska, ki je pomenila za nas veliko moralno in seveda tudi gmotno izgubo, ker ni bilo mogoče realizirati radi pomanjkanja snega niti polovice tega, kar je bilo v načrtu. Predvsem velja to za napovedane zimskosportne mednarodne tekme na Bledu in v Bohinju, ki so, kakor znano, morale odpasti.

Zato je pač utemeljena skrb, kaj bo, če letos ne bo boljše. Vremenski preroki sicer napovedujejo dovolj prijazno (za sportnike!) zimo. Ampak ti preroki obračajo, vreme pa obrne in se za njih pravila ne zmeni. Tekoči mesec je v začetku obetal mrzlo vreme, pa smo dobili južno, ki je svoj posel opravilo tako temeljito, da danes ne najdete primernega snega nikjer, pa se povzpnite še tako visoko. Radi takega položaja je tudi razumljivo in naravno, da ni bilo mogoče pristopiti k izvedbi onih prireditev, ki so bile napovedane za te dni in na žalost ta dva praznika bosta morala ostati brez zimskosportnih prireditev.

Vendar ni še nobenega vzroka za resno skrb za naslednje mesece. Naj se le veter obrne in malo ostro zapiha sever, pa postane to, od juga vlažno ozračje, močan vir in rezervoar za najlepši sneg. Vsekakor moramo čvrsto verovati v lepše čase, že zato, da bo mogoče postaviti pravilno bilanco razvoja našega zimskega sporta, kar preteklo leto pač ni bilo mogoče, ker so bile razmere preveč nenormalne. Včeraj je nenadoma pritisnil mrzli jesenski veter.

Smučarski tečaj SK Ilirije. Ob božičnih praznikih od 26. do 31. decembra 1930 priredi SK Ilirija smučarski tečaj za svoje člane in sicer ob ugodnih snežnih razmerah v Ljubljani, v nasprotnem slučaju pa v Planici ali v Dovjem. Tečaj se vrši pod strokovnim vodstvom priznanega in renomiranega internacijonalnega tekmovalca ter večletnega državnega prvaka g. Joška Janše, katero ime jamči, da bo tečaj res prvovrsten. — Preskrbljeno bo pa tudi za dobro in čim cenejšo oskrbo. Podrobnosti objavimo kasneje. Prijave se sprejemajo do 20. decembra 1930 v kavarni Evropa.

Miklavžev večer SK Ilirije, ki se vrši v soboto 6. t. m. v veliki dvorani Kazine, bo zopet združil v prijateljski zabavi vse člane in prijatelje kluba. Sv. Miklavž nam sporoča, da ima pripravljen znamenit nagovor, katerega je iz prijaznosti sestavil dr. France Prešeren. Polno torbo novic bo prinesel tudi šaljivi puščavnik sv. Anton. — Po razdelitvi daril se bo lahko vsakdo zabaval s plesom. Sodelovali bosta dve priznani jazz-kapeli, in sicer v veliki dvorani Nagodetov jazz, v dvorani plesne šole Jenka pa bo po polnoči sviral Cvirnov tercet.

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5'—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10'— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par.

Za pismene odgovore priložite znamko.

Stanovanje

dveh sob, 1 kabineta s pritiklinami se odda v najem takoj v naših hišah na Brinju. Podrobni pogoji na razpolago pri Pokojninskem zavodu za nameščence. Ljubljana, Gledališka ulica 8. 868

Ivan Magdič,

krojač

Ljubljana, Gledališka ulica št. 7 — se priporoča za jesensko sezono. (791)

Stanovanje

petsobno z vsemi pritiklinami v centru mesta se odda takoj ali pa s 1. februarjem 1931 v najem. Naslov pri upravi lista. 869

ODDA SE GOSTILNA

v Narodnem domu v Celju. Pismene ponudbe na ravnateljstvo Celjske posojilnice d. d. v Celju do 20. t. m. 861

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Operna klet

Gledališka ul. 2

Danes sveže morske ribe kakor tudi purani in piščanci, dnevno dobavljeni iz Hrvaške po zelo umerjenih reklamnih cenah. Prvovrstna dalmatinska vina, posebna letošnja specijaliteta črnine Kuć Din 11.—, čez ulico Din 10.—

Oblastna strelska družina v Ljubljani

obvešče vse članstvo, da se vrši sobno streljanje (v salonu hotela „Lloyd") do preklica vsako soboto zvečer — ne kakor do sedaj, ki se je vršilo ob petkih. Vse članstvo in ljubitelje strelskega športa vljudno vabimo k posetu teh strelskih vaj. Istotam se sprejema tudi novo članstvo. — Prva strelska vaja v soboto, 6. decembra ob 20. uri. 866

Dobiš, modni kavparu Sportni Ševiot za fine obleke in suknje. Velika izbira, ugodne cene R. MIKLAUČ „Pri Škofu" Ljubljana Lingarjeva ulica - Medarska ulica — Pred Škofijo. 511

Razglas.

Mestno načelstvo mariborsko razpisuje za leto 1931 sledeča tekoča dela in dobave:

1. Zidarska in težaška dela,
2. tesarska dela,
3. betonska dela,
4. kleparska dela,
5. mizarska dela,
6. dimnikarska dela,
7. kovaška dela,
8. pečarska dela,
9. kolarska dela,
10. ključavničarska dela,
11. steklarska dela,
12. slikarska dela,
13. pleskarska dela,
14. sedlarska dela,
15. vzdrževanje stolpne ure.

Obrtniki mesta Maribora, ki želijo prevzeti gorinavedena tekoča dela pri mestni občini v letu 1931, se vabijo, da predložijo tozadevne s 5 Din kolekom opremljene prošnje ob navedbi enotnih cen do 9. decembra 1930, 12. ure v vložišču mestnega načelstva.

Prošnje je oddati v zaprti kuverti z označbo: »Ponudba za tekoča dela 1931«.

Enotne cene je vpisati v izkaz, opremljen z 2 Din kolekom ter ga priložiti prošnji. Obrazci se dobe pri mestnem gradbenem uradu v Frančiškanski ulici štev. 8/II., soba št 1.

V prošnji se mora izrecno navesti, da je ponudnik pri mestnem gradbenem uradu razpoložene pogoje že pregledal ter na iste popolnoma pristaja.

Mestni občinski svet si pridržuje pravico, izvoliti ponudnika ne oziraje se na najnižje cene ali na oddajo dela po določenem turnusu.

Mestno načelstvo mariborsko.

843

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

V No. 1353/32. Razglas II. 2980—3—1

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava v Ljubljani razpisuje za prevzem gradbenih del pri zgradbi nove banovinske ceste II. r. Reka—Sv. Areh (okraj Maribor) km 14—11·5

I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 20. decembra 1930. ob 11. uri

pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Mariboru. Istotam ali pa pri tehn. oddelku kraljevske banske uprave v Ljubljani se dobivajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki proti plačilu napravnih stroškov.

Ponudbe naj se glase tako, da podajo v obliki popust v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna ki znaša Din 817.175·40.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka kraljevske banske uprave.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,
v Ljubljani, dne 29. novembra 1930.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

A I 251/28—33. 2990—3—1

Oklic,

s katerim se sklicujejo sodišču neznani dediči.

Kokaljeva Ana, služkinja v Ljubljani, Študentovska ulica št. 3, je umrla dne 3. marca 1928. in ni zapustila nobenega sporočila poslednje volje.

Je li kaj dedičev, sodišču ni znano.

Gosp. Hibšerja Ivana, sodnega upokojenca v Ljubljani, postavlja sodišče za skrbnika zapuščine.

Kdor hoče zahtevati zapuščino za sé, mora to v enem letu od danes naprej javiti sodišču in izkazati svojo dedinsko pravico.

Po preteku tega roka se bo zapuščina, v kolikor so zahteve izkazane, izročila, v kolikor se to ni zgodilo. se bo zasegla državi v prid.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. I.,
dne 28. oktobra 1930.

*

A. 88/30-4. 2868 3—3

Oklic

dediču neznanega bivališča.

Juršič Jožef, posestnik v Prušnjivasi 17, je dne 28. aprila 1930 umrl. Poslednja volja se je našla, pa ni veljavna.

Gorenc Katarina, rojena Juršič, hči Juršiča Jožeta, katere bivališče sodišču ni znano, se poziva, da se v teku enega leta od danes naprej zglasi pri tem sodišču.

Po preteku tega roka se bo obravnavala zapuščina z ostalimi dediči in z gospodom Furar Janezom, posestnikom v Vel. Banu št. 10, ki se je postavil za skrbnika za odsotno.

Okrajno sodišče v Kostanjevici, odd. I., dne 22. novembra 1930.

T V 30/30—2. 2987—3—1

Amortizacija.

Na prošnjo Državnega pravobranilstva v Ljubljani imenom javne uprave se uvede postopanje v svrho amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilec baje izgubil, ter se njih imejitelj poziva, da uveljavi v teku enega leta od 22. novembra 1930. svoje pravice. Sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev:

Bon št. 6323 z dne 1. 11. 1929, znesek Din 70·80.
Bon št. 6324 z dne 2. 11. 1929, znesek Din 70·80.
Bon št. 6326 z dne 2. 11. 1929, znesek Din 33·80.
Bon št. 6329 z dne 4. 11. 1929, znesek Din 37·60.
Bon št. 6328 z dne 4. 11. 1929, znesek Din 26·80
Bon št. 6330 z dne 5. 11. 1929, znesek Din 42·80.
Bon št. 6331 z dne 6. 11. 1929, znesek Din 42·80.
Bon št. 6332 z dne 7. 11. 1929, znesek Din 39·30.
Bon št. 6335 z dne 8. 11. 1929, znesek Din 42·80.
Bon št. 6336 z dne 9. 11. 1929, znesek Din 28·60.
Bon št. 6337 z dne 11. 11. 1929, znesek Din 23·40.
Bon št. 6338 z dne 12. 11. 1929, znesek Din 23·40.
Bon št. 6339 z dne 13. 11. 1929, znesek Din 28·60.
Bon št. 6340 z dne 15. 11. 1929, znesek Din 30.90
Bon št. 6341 z dne 16. 11. 1929, znesek Din 28·60.
Bon št. 6342 z dne 18. 11. 1929, znesek Din 30·30.
Bon št. 6343 z dne 19. 11. 1929, znesek Din 28·60.
Bon št. 6344 z dne 20. 11. 1929, znesek Din 30·30.
Bon št. 6346 z dne 21. 11. 1929, znesek Din 28·60.
Bon št. 6347 z dne 21. 11. 1929, znesek Din 30·30.
Bon tš. 6348 z dne 23. 11. 1929, znesek Din 28·60.
Bon št. 6349 z dne 25. 11. 1929, znesek Din 30·30.
Bon št. 6350 z dne 26. 11. 1929, znesek Din 32·10.
Bon št. 6351 z dne 27. 11. 1929, znesek Din 32·10.
Bon št. 6352 z dne 28. 11. 1929, znesek Din 30·30.
Bon št. 6353 z dne 29. 11. 1929., znesek Din 25.10. — Skupaj **Din 897·60.**

Okrožno sodišče v Celju, odd. V.,
dne 22. novembra 1930.

*

E 770/30—11. 2974

Dražbeni oklic.

Dne 8. januarja 1931 ob 10. uri bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 21 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Kolovrat, vl. št. 36.

Cenilna vrednost: 66.500·— Din; vrednost pritikline: 865·60 Din, ki je že zapadena v cenilni vrednosti; najmanjši ponudek: 44.334 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Litiji,
odd. II., dne 26. novembra 1930.

*

E 188/30—13, E 417/30—8. 2983

Dražbeni oklic

Dne 9. januarja 1931. ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: stavbišče z zidano hišo, prostorom za žago, zidanim mlinom na 3 kamne in zidano strojnico, vodni jez in vodna gonilna sila, njiva, travnik na Brodu ob Krki; zemljiška knjiga k. o. Mrašev0, vl. št. 401.

Cenilna vrednost: s pritiklinami 212.627 dinarjev; vrednost pritikline: 110.000 Din in to: transmisija za žago, 2 voza in 4 listi, cirkularna žaga, transmisija k mlinu, 3 pare kamnov, lokomobila (24 konjskih sil) s transmisijo vred; najmanjši ponudek: 141.752 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Krškem, odd. II.,
dne 2. decembra 1930.

*

E 3052/30. 2989

Dražbeni oklic.

Dne 16. januarja 1931 ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 15 dražba nepremičnin: Srebotnjak Anton-u iz Gorice lastna polovica parc. štev. 198/2, stavbni prostor ob vogalu Slomškove ulice in Resljeve ceste, zemljiška knjiga Šentpetersko predmestje, vl. št. 375.

Cenilna vrednost: Din 28.400; najmanjši ponudek: Din 18.934.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ljubljani,
dne 18. novembra 1930.

*

E IX 4774/30—8. 2986

Dražbeni oklic.

Dne 21. januarja 1931. ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin; zemljiška knjiga k. o. Krčevina, vl. št. 203.

Cenilna vrednost: 2,743.699 Din; vrednost pritikline: 177.700 Din (ki so zgoraj že vštete); najmanjši ponudek: 1,371.849 Din 50 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX.,
dne 21. novembra 1930.

*

E IX 4347/30—13. 2985

Dražbeni oklic.

Dne 21. januarja 1931. ob enajstih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Laznica, vl. št. 67.

Cenilna vrednost: 49.700 Din; najmanjši ponudek: 33.133 Din 34 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX.,
dne 21. novembra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Št. 10563/31/30. 2975

Objava.

Ministrstvo notranjih zadev je z odločbo I. Br. 1720 od 20. septembra 1929 po točki 2. člena 52. pravilnika o gostilnah odvzelo Plautz-u Maksu, gostilničarju na Koroški cesti 3 v Mariboru, osebno pravico, ki mu jo je podelil bivši veliki župan v Lj[illegible] pod O. br. 2122 z dne 18. maja 1928. Ker je imenovani listino o osebni pravici baje raztrgal in uničil, se s tem proglaša za odvzeto in neveljavno.

Sresko načelstvo Ptuj,
dne 28. novembra 1930.

*

Št. 11.849/II. 2982—2—1

Razpis.

Direkcija državnega rudnika v [illegible] razpisuje za na dan 3. februar[illegible] ob enajstih nabavo:

Centrifugalne sesalke z motorjem;
Množina vode 500 1/min.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
dne 28. novembra 1930.

Razne objave

2981

Razid društva.

Bralno in pevsko društvo »Branibor« na Stari cesti, srez Ljutomer, se je razšlo, ker nima nobenih članov.

Vrabelj Fran, s. r.,
bivši predsednik.

*

2979

Objava.

Izgubila sem odhodno izpričevalo drž. dvorazredne trgovske šole v Celju, glaseče se na ime Štukelj Bogomila, rodom iz Frankolovega, pošta Vojnik pri Celju.

Proglašam ga za neveljavno.

Štukelj Bogomila, s. r.

Ouida:

Kneginja Zurova

5

Roman.

»Iz tega sledi, da vas moram privesti domov,« je rekel Corrèze mlademu dekletu. »Ker pa ne morete v lesenih copatah domov peš, dovolite, da vas popeljem s svojim čolnom. Le pojdiva, zdaj ni še niti deveta. Solnce ni še prevroče. Morje je mirno. V teku ure boste doma.«

Corrèze je upal, da se izkrcata v Trouvillu, ne da bi vzbudila pozornost, ker je bila gospoda ob tej uri po navadi še v postelji. Toda baš tistega dne so kopališki gostje priredili velik zabavni izlet po morju in prva oseba, ki jo je Corrèze na obali prepoznal, je bila lady Dolly.

Lady Dolly je ostrmela, ko je zagledala Vero v čolnu v družbi odličnega pevca.

»Vera,« je vzkliknila, ko se je uverila, da je vid ne vara. »Ti! In vi, gospod Corrèze?«

Corrèze je stopil po kavalirsko pred njo ter ji razložil položaj.

»Gospodična Herbertova,« je dejal, »je na obrežju izgubila svoje nogavice, čevlje in vzgojiteljico, mene pa je doletela sreča, da sem ji mogel izkazati uslugo.

Lady Dolly se je razdraženo nasmehnila.

»Ah,« je vzkliknila, »to je viteški od vas, Corrère! Zares viteški in plemenito. Toda, kako je prišlo do tega, otrok! Ah, če bi imela tu Schröderjevo. Lord Jura,« je dejala nekemu kavalirju iz svojega spremstva, »prosim vas, spremite Vero domov in poskrbite, da ne pojdeta ne ona ne njena vzgojiteljica iz hiše. Obe naj zapro! Oprostili mi boste, gospod Corrère, da jo izročam drugemu v varstvu. Lord Jura ve, kakšen red je pri meni doma, in vsekakor je primernejši za spremstvo mladih dam, kakor pa ste vi.«

Po teh besedah se je gospod Corrère odstranil. Nikoli ni bil posebno naklonjen lady Dolly. Zdaj pa jo je celo zasovražil.

»Gorje, gorje,« je pomislil, »če bo eno leto pri njej v šoli! Kaj bo z njeno otroško miselnostjo in nedolžnostjo! In to samo v enem kratkem letu!«

Lady Dolly se je vkrcala na jahto nekega kneza in se odpeljala na pomorski izlet, Vera pa je našla doma gospodično Schröderjevo v smrtnem strahu, kaj se je zgodilo z njeno gojenko. Očitala je dekletu, ker ji je povzročila tako težke ure, toda Vera je bila danes v takem nastroju, da je mirno in vedro poslušala vzgojiteljico. Poljubila jo je, plesala okrog nje in jo prosila, naj se nikar ne kuja. Tako ji je uspelo pomiriti jo.

Ko je popoldne sedela na svojem balkonu, se je nenadoma zdrznila, ko je zaslišala pod seboj na ulici glas, ki ga je imela v ušesih od jutra. Okrenila je pogled z ročnega dela in zagledala Corrèra.

»Ker me je pot pripeljala tod mimo, sem vam hotel reči zbogom, gospodična,« je dejal ter s smehljajočim se obličjem pogledal na balkon. »Nocoj moram zapustiti Trouville. Dolžnost me zove v svet —«

»Škoda,« je izustila. »Tako ste bili ljubeznivi z menoj.

»Ah,„« se je nasmejal. »Kaj pa sem napravil za vas? Pogostil sem vas s čašo mleka in utrgal za vas eno vrtnico. Če bi si mogel za svojega življenja trud izbrati plačilo, tedaj bi si želel samo to, da bi vam smel vse življenje trositi rože na pot in vas obvarovati pred strupom sveta.«

Vzpel se je na prste, ji podal šopek cvetlic, ki ga je imel v rokah, nato jo je spoštljivo pozdravil ter šel naprej.

»Gorje, gorje,« mu je prišlo spet na misel, »kaj bo iz njene nedolžnosti in njenega otroškega duha, če bo leto in dan, eno samo kratko leto v materini šoli. Toda kdo naj jo svari? Kdo naj jo reši?«

4.

Ob solnčnem zahodu se je lady Dolly vrnila domov. Bila je vsa iz sebe. Na morju ni bilo sapice. Vodna gladina je postala hkratu kakor olje, zato so igrali, da si preženo čas. Helena Olgaruki ji je pobrala skoraj ves denar, ji poleg tega pokadila vse cigarete in povzročila, da je njena dragocena tobačnica zdrknila v vodo.

»Nikoli več ne pojdem na izlet s to Rusinjo. Vede se kakor branjevka in ima sila grabežljive kremplje,« si je dejala v svoji jezi in se togotila na visokorodno damo, ki jo je davi še oboževala. Čutila je potrebo, da svojo jezo ohladi nad nekom tretjim, zato se je podala takoj v Verino sobo.

»Ali te ni nič sram?« je rekla, ko je vstopila.

Vera je v zadregi vstala; oči so ji bile vlažne.

»Čemu bi me moralo biti sram?« je preprosto vprašala.

»Čemu ?Čemu? Še vprašuješ? Potem, ko si se danes tako hudo kompromitirala.«

»Kompromitirala?«

Te besede ni v Bulmerju nikoli čula.

»Ne ponavljaj mojih besed,« je rekla ostro. »Kaj hujšega se ni moglo zgoditi. Zares sramotno! Strašna sramota! In celo s Corrèrom. Ali si bila obsedena!«

Cirkuški »umetniki« nekdaj

Cirkuške umetnike, kakor so akrobati, plesalci na vrveh, jahači, krotilci živali in kar je še ljudi, ki imajo svoje posebne spretnosti, svet že dolgo pozna še mnogo prej, nego smo dobili cirkuse na ta naš ljubi svet. Prvi stalni cirkus sta namreč odprla šele leta 1792. v Parizu podjetna gospoda Franconi in Asthlatt, toda temu cirkusu je velika francoska revolucija kmalu napravila konec. Šele leta 1843. sta Franconijeva sinova podjetje zopet odprla.

Razne spretnosti, kakor jih kažejo cirkuški umetniki ali »artisti«, so izvajali že v starem veku Jako star je ples na vrvi, ki ga poznajo od zdavnaj tudi že Kitajci. Tudi stari Grki so ta ples že poznali in ga njihovi pisatelji prvič omenjajo leta 1350. pred Kristusom. Kako priljubljen je bil ta ples v starem veku nam priča pesnik Terencij, ki pripoveduje, da so ljudje kar trumoma bežali iz gledališča, čim so slišali, da so se pojavili pred gledališčem plesalci na vrvi. V starem Rimu so plesalci na vrv nastopili prvič leta 390 pr. Kr. Pripovedujejo nam, da so napeli vrvi tako visoko, da je gosposka ukazala vrvi odstraniti, da ne bi prišlo do kakšne nesreče. Za časa vlade cesarja Galbe v Rimu pa je plesal na vrvi celo slon. O plesalcih na vrvi ki so kazali svojo umetnost, nam pripoveduje Anton Paullini leta 1717. Turški plesalci so napenjali vrvi od strehe do strehe, ali pa so privezali vrv na konico cerkvenega stolpa in so se potem po vrvi spuščali počasi navzdol med prasketom umetnega ognja. Pri neki taki prireditvi je padel z vrvi neki Charles Vernoin in je zgorel z vsem svojim umetnim ognjem vred. Paullini nam tudi pripoveduje o nekem posebno spretnem plesalcu na vrvi iz Benetk, ki se je dal zašiti v vrečo, tako da je imel samo roke proste, in tako je plesal po vrvi brez balančnega droga. Neki drugi tak umetnik pa je baje leta 1680. jezdil na vrvi od tal do konice visokega stolpa.

Tudi »umetno« jahanje so zanesli iz orienta v Evropo. Tako je jezdil koncem 16. stoletja neki Italijan kot »umetni« jahač od sejma do sejma, kjer je kazal svojo umetnost, ki se je je naučil na Turškem. Michel de Montaigne je videl tega jahača leta 1581. v Rimu. naslednje leto je pa že nastopal v Parizu. To je bil brž- Rudolfu II. razkazoval svojo umetnost v Pragi. kone isti jahač, ki je leta 1588. tudi cesarju »Umetni« jahači, ki so živeli v 13. stoletju na bizantinskem dvoru, so bili pa iz Egipta.

Velika skupina orientalskih artistov vseh vrst je kazala leta 1582. v Carigradu svoje spretnosti. Tam so nastopali arabski jezdeci, atleti, plesalci na vrv, krotilci živali in podobni »umetniki«, o kitajskih žonglerjih pa je poln hvale misijonar Ricci. Žonglerji s kroglami, krožniki, palicami itd. so pa nastopali že v starem veku.

Tudi živali so krotili že v starem veku. Pisano oblečene opice so s svojo igro nekdaj otroke prav tako razveseljevale kakr jih še danes. Na egiptovskem dvoru so opice uprizarjale cele veseloigre. Neki rimski pisatelj pa pripoveduje, da je videl slona, ki je znal pisati; z rilcem je pisal latinske črke v pesek. Leta 543. pa je kazal neki Andrej »učenega« psa, ki je znal iskati skrite prstane, pa tudi denar je znal razločevati. Leta 1740. je izšla v Nürnbergu celo knjiga z navodili, kako se da pse najlažje naučiti raznih spretnosti.

Prvi »junak« pa, ki si je služil s svojo telesno močjo svoj kruh, je bil v Nemčiji Karl Eckenberg, ki je živel v letih od 1687 do leta 1754. Trgal je vrvi kakor sukanec in debele žeblje je zvijal v najrazličnejše oblike. Ali pa je ukazal sesti trobentaču na pet metrov dolgo klop na en konec, drugi konec klopi pa je stisnil med zobe in nato trobentača in klop dvignil do dva metra visoko.

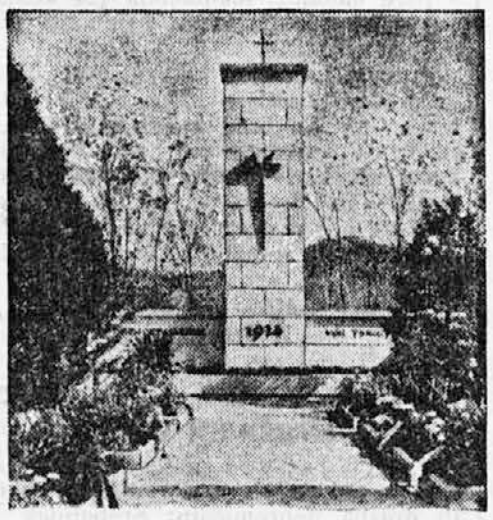

Spomenik padlim Nemcem v Tsingtau-u.
V nekdanji nemški naselnibi v Tsingtau-u na Kitajskem, ki so jo pa Nemci po mirovni pogodbi izgubili, so nedavno odkrili spomenik nemškim vojakom, ki so tamkaj padli l. 1914.

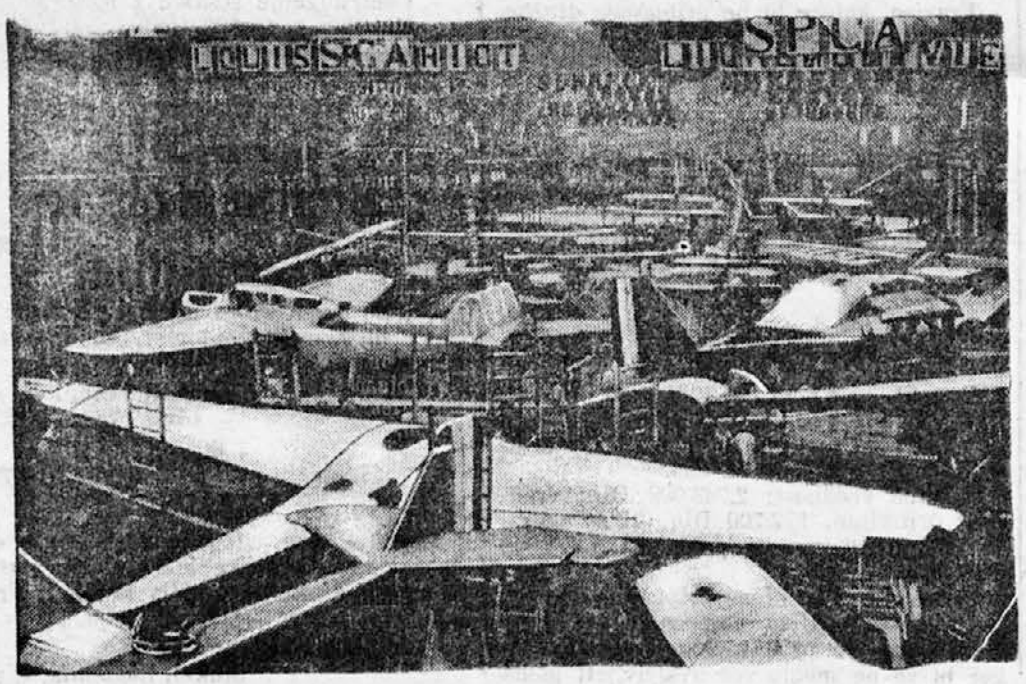

Letalska razstava v Parizu.
V Parizu so priredili veliko razstavo letal, katere se udeležujejo vse države.

Tudi Francozi so praznoverni

Praznoverja ni dovolj samo pri nas, ampak tudi drugod ga imajo še več kot preveč, zlasti na kmetih. Tudi sicer »prosvitljena« Francija ni dala v tem oziru nobene izjeme v ciganih, ki jih tudi na Francoskem ne manjka. Prav dobro žive od praznoverja kmetic.

Tako je prišla te dni enkrat v vas Cauts večja ciganska družba in neka stara ciganka se je takoj odpravila prosjačit. Med drugim je prišla tudi k mesarici in se začela ž njo pogovarjati.

Mesarica je ciganki tožila, koliko škode je naredil ogenj preteklo leto v tamkajšnjih krajih in je pristavila še to, da je ta nesreča prav gotovo delo samega vraga. To je bilo za ciganko dovolj, da je zaprosila mesarico, naj ji da tri lase. Lase je ciganka pred njo vžgala in sežgani lasje so se seveda skrivili, da so bili podobni kremplju. Nato je začela ciganka mesarici vedeževati in prorokovati, da nesreč še dolgo ne bo konec in da bo tudi njenega moža in njene otroke doletela še huda nesreča, ker je tudi mesarjeva hiša »začarana«.

Začaranje pa se da odpraviti le s »proti-čarom«, ta pa stane 150 frankov; potem pa mora mesarica gledati tudi na to, da bo imela v hiši le blagoslovljen denar, ki ga je ona takoj pripravljena nesti blagoslovit.

V svojem strahu pred vragom in čarovnijo je mesarica dala spretni ciganki res skoro 8000 frankov, ki jih seveda ni nikdar več videla in jih menda tudi ne bo.

Časopisi na potovanju

Sovjetska vlada si že dolgo prizadeva, da bi socijalizirala tudi poljedelstvo in s tem prej samostojne in neodvisne lastnike zemlje spremenila v nekake državne poljedelske delavce, ki se ne bi prav v ničemur več razlikovali od državnih industrijskih delavcev. Ker pa se ti načrti ne dajo uresničiti kar čez noč, je sovjetska vlada sklenila delati propagando za svoje načrte na kmetih na drug način, to je s časopisjem. Ustanovili so namreč »potujoče« časopise. Vse, kar je treba za izdajanje takega časopisa, je naloženo na velikem tovornem avtomobilu: Tiskarna s štirimi črkostavci, urednik lista in njegov tajnik. Poleg tega še stenograf in šofer. Ko se tak avtomobil pripelje v vas, postavijo tiskarno v vaško knjižnico, urednik pa se da poučiti na licu mesta o mišljenju in o željah kmetov celega okoliša. Nato mora sam najti najboljši način, kako bi pridobil kmete za sovjetsko politiko. Nato izdajo časopis na štirih straneh, čigar vsebina je prikrojena na potrebe dotičnega kraja. Nato skliče urednik še vse vaščane na zborovanje, kjer razpravljajo o vseh važnejših političnih in gospodarskih vprašanjih. Po tem zborovanju izdajo drugo številko časopisa; tu so omenjeni vsi govorniki, kar je tem seveda zelo všeč, naštete pa so tudi vse resolucije, kar je bilo sprejetih. Nato se pelje »časopis« zopet v drugo vas, kjer se začne delo znova. Za nemške naseljence in za ljudi, ki ne govore ruski, izdajajo časopise v njihovem jeziku, za Nemce n. pr. izhaja list »Die rote Steppe« (»rdeča stepa«). Posamezne številke »časopisov na potovanju« so zelo poceni: stanejo le eno kopejko.

Za 12 ur je bil premlad

V mali občini Chapelay na Francoskem so volili nedavno novega župana. Dotedanji župan je svojim volilcem in občanom toplo priporočal svojega sina za svojega naslednika na županskem stolu, in ker je bil »stari« župan splošno priljubljen in visoko cenjen in spoštovan mož, so občani res izvolili njegovega sina za svojega novega župana. Že naslednjega dne pa se je pokazalo, da novi župan ne more biti župan, ker ni bil pravilno izvoljen. Francoska postava namreč določa, da mora biti župan star najmanj 25 let, ko ga volijo, temu županu pa je manjkalo do postavne določene starosti takrat, ko so ga volili, še celih 12 ur. Zato ni kazalo ljudem nič druzega, kakor da so mladega župana še enkrat volili.

Lep dokaz spoštovanja

Prebivalci mesteca Allone, kjer se je ponesrečil angleški zrakoplov »R 101«, so pobrali takrat, ko se je zgodila nesreča, s svojih vrtov vse rože, da so okrasili rakve ponesrečenih letalcev. Ta korak priprostih ljudi je napravil na vso angleško javnost silno globok utis. Ko pa se je bližal praznik Vseh svetnikov, je poslala londonska občina v Allone veliko zalogo najlepših rož, da so mogli tudi Francozi okrasiti grobove svojih dragih, ker niso imeli sami nobenih rož več.

Noblove nagrade za mir.
Slika nam kaže švedskega nadškofa Notana Soederbloma (zgoraj), ki mu je odsek norveškega parlamenta za podelitev Noblove nagrade za mir priznal nagrado za l. 1930. Nagrado za l. 1929 pa, ki je lani niso priznali nikomur, je dobil bivši ameriški državni tajnik Frank Kellog (spodaj).

Ostre odredbe proti šoferjem

Policija v Stockholmu (glavno mesto Švedske) je nedavno ostro nastopila proti šoferjem. Ker promet tudi v Stockholmu stalno raste, ni čudo da se je dogajalo vedno več prometnih nesreč. Ko so se pa na policiji začeli zanimati za vzrok teh nezgod, so prišli na to, da zakrivijo največ nezgod vinjeni šoferji. Zato so sklenili, da mora poslej vsakega šoferja, ki zakrivi kako nezgodo, preiskati zdravnik, ali je šofer trezen ali ne. Da to ugotove, preiščejo šoferjem kri, ker se da s preiskavo krvi nedvomno ugotoviti, do kakšne mere je človek »okajen«. Šef-zdravnik dr. Fritzelt pa je vpeljal še drugo metodo za spoznavanje pijancev. Osumljenec mora namreč obe mizi tesno postaviti drugo ob drugo, z obema rokama mora prijeti kakšen predmet, potem pa se mora pripogniti naprej. Trezen človek to vzdrži v tem položaju vsaj 20 sekund, kdor je pa pil, se začne kmalu majati.

Odkar so v Stockholmu vpeljali te metode, je po ugotovitvi policij prometnih nesreč precej manj.

Premeten cenzor

V državi Ohio v Severni Ameriki imajo jako ostro filmsko cenzuro. Zato pa je vzbudil toliko večjo pozornost škandal, ki ga je zakrivil tamošnji filmski cenzor Miles. T mož je namreč vse cenzurirane dele filmov lepo spravljal, potem pa jih je predvajal v svojem uradu po končanih uradnih urah proti visoki odškodnini, namesto da bi izrezane prepovedane dele filmov vračal njihovim lastnikom. Pravijo, da je »zaslužil« na ta način nad 200.000 dolarjev.

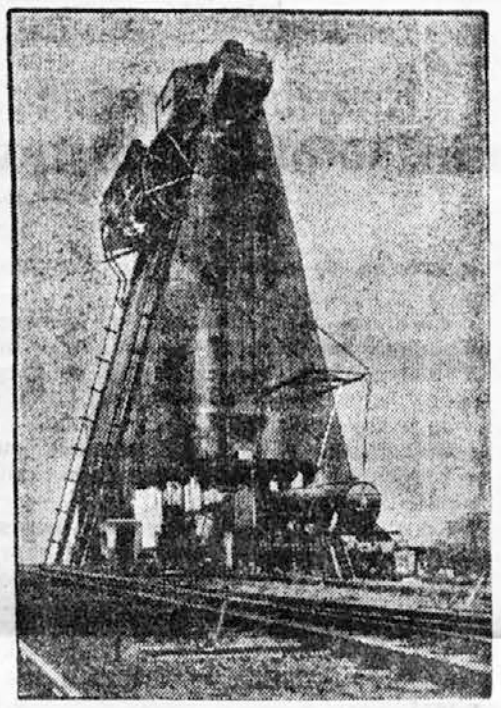

Kako nalagajo premog na lokomotive?
V Liverpoolu na Angleškem so napravili nedavno napravo, s katero zelo hitro nalagajo premog na lokomotive. Premog dvigajo z dvigalom do vrha stolpa, odkoder ga spuščajo na lokomotivo. V eni uri naložé lahko do 100 ton premoga.

Humor.

Zdravnik: »Ali pijete?«
Bolnik: »Seveda! Ampak prosim kaj dobrega!«

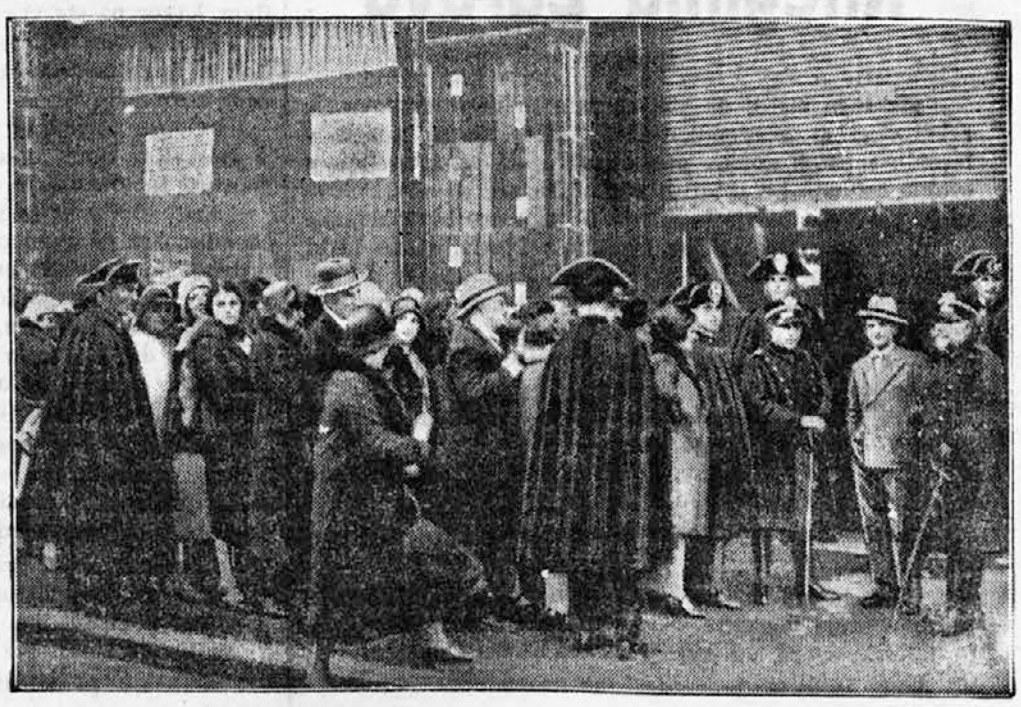

Znižanje cen v Italiji.
Slika nam kaže naval ljudi na neko trgovino v Rimu, odkar so morali trgovci na povelje vlade cene znatno znižati. Ponekod so morali poklicati policijo na pomoč, da je vzdrževala red.

Izdaja tiskarna »Merkur«. Gregorčičeva ulica 23. Za tiskarno odgovarja Otmar Mihálek. — Urednik Milan Zadnek. — Za inseratni del odgovarja August Kozman. — Vsi v Ljubljani.